

Kmet, delavec in obrtnik
saj bodo narodu vodniki!

Inkaja vsako sredo.
Naročniki:
za celo leto Din 50—
za pol leta „ 15—
za inoženstvo
za celo leto Din 50—
Iskrali po tarifu. Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetški list

Glasilo „Slovenske Kmetške Stranke“.

Vsako uživa vse sadove
svojega dela in marljivosti!

Rokopis se ne vra-
čajo. — Plača in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 506. — Račun
pri pošl. čekovnem so-
vodu št. 11.568.

Volitve v Trgovsko zbornico.

Po dolgem političnem odmoru so volitve za Trgovsko zbornico, ki bodo 22. septembra, prinesle tudi v naše sicer zelo mirno politično življenje precej svežega življenja.

Trgovska zbornica v Ljubljani po svoji naravi ni politična korporacija, ampak strogo stanovska. Njena naloga ni, da dela politiko, tudi ne, da se pogovarja za stopniki trgovcev in obrtnikov na svojih sejah o dnevnih političnih dogodkih, ampak njena naloga je, da zastopa koristi trgovcev in obrtnikov s pametnimi stvarnimi nasveti. Do neke gotove meje mora seveda tudi Trgovska zbornica politične dogodke zasledovati, ker je gospodarska politika države tesno zvezana s splošno državno politiko, toda tudi opazovanje splošne politike ima svoje meje v stvarni potrebi gospodarstva. Glavna naloga vsake Trgovske zbornice je, kakor rečeno, da zastopa gospodarske koristi svojega okoliša.

Sklepi Trgovskih zbornic nimajo moči zakona, kolikor se ne tičejo notranjih zadev zbornice same, ampak so nasveti in predlogi, na katere se državna oblast, ki ima izvršno moč, ni vezana ozirati, oziroma se pa vedno in povsod, če je pametna, ker se zaveda, da prihajajo taki nasveti iz ust pametnih mož in strokovnjakov. Kakor hitro pa bi videla država, da ima tudi v stanovskih zastopih opraviti s kakšnimi političnimi priganjaji, se ne bo mnogo menila za mnenje stanovskih zastopov, ampak se bo držala le političnih strank.

Pri nas v Sloveniji se je razpasla zadnja leta pred vojno in po vojni še bolj grda razvada, da se je za tekla dnevna politika tudi v stanovske zastope, kjer politika nima nič opraviti. V tem oziru so se posebno odlikovali samostojni demokrati ali žerjavovci. Tem je to bilo tudi potrebno. Če so hoteli namreč kaj veljati, so morali v Beogradu vsaj na nekaj pokazati, kar stoji za njimi, kajti kdor nima nič za seboj, na tega tudi v Beogradu nič ne da jo. Ker pa SDS pri volitvah nikoli ni mogla računati na toliko glasov, da bi kaj pomenila in tudi nikdar ne bo mogla na to računati, zato poskuša spraviti svoje pristaše vsaj v stanovske zastope in računa tako: Če dobimo dovolj svojih pristašev v ta ali oni stanovski zastop, bo tudi predsednik tega ali onega stanovskega zastopa naš. Če pa bo predsednik naš, bomo lahko kazali v Beogradu na to, da imamo vsaj

v eni tako važni korporaciji, kakor je Trgovska zbornica, večino na svoji strani! Tak je račun, s pomočjo katerega bi si rad zasigural dr. Žerjav, čegar politika je bila in je še največja nesreča za slovensko gospodarstvo, še znanprej preko najvažnejše naše stanovske organizacije svoj političen vpliv.

Mogoče nam bo kdo ugovarjal in rekel: Zakaj pa tudi klerikalci gledajo na to, da bi spravili nekaj svojih političnih somišljenikov v strogo stanovski zastop? Odgovorjamo: Tukaj pa je stvar druga. Mi nismo nikdar bili prijatelji dr. Korošca in menda tudi zlepa ne bomo, priznamo pa, da ima dr. Korošec pri vsakih volitvah toliko glasov za seboj — vsaj doslej jih je imel — da njemu ni treba krepiti svoje politične moči s pomočjo stanovske organizacije, ker so mu dale dovolj politične moči njegove politične organizacije, samo da je ne zna izrabiti. Mi priznamo lojalno in nas tega priznanja ni prav nič sram, da ima dr. Korošec zlasti med obrtniki mnogo pristašev in med njimi niso ravno najslabši in najbolj ne sposobni obrtniki. Ti bodo že zaradi svojega števila vedno imeli nekaj besede. Vendar pa je nevarnost izrabljanja stanovske organizacije v politične namene pri klerikalcih znatno manjša, kakor pa pri SDS, in sicer zato, ker imajo klerikalci poleg zastopnikov v stanovskih organizacijah tudi še močan političen zastop, ki ga SDS nima. Dokler bodo klerikalci imeli 20 poslancev, lahko politično vedno nekaj pomenijo tudi brez Trgovske zbornice, samostojni demokrati pa na danes politično popolnoma na tleh in njihova edina politična nada je samo še Trgovska zbornica. Če dobe torej samostojni demokrati Trgovsko zbornico v svoje roke, tam ne bo politiki ne konca ne kraja, ker bodo samo tam še lahko gobezdali, klerikalci pa lahko uganjajo politiko več kot dovolj tudi drugod, ker imajo tudi nebroj političnih organizacij na razpolago.

Nevarnost, da se politika v Trgovski zbornici še bolj razpase kot se je že, je torej ogromna, če bi se posrečilo samostojnim demokratom dobiti Trgovsko zbornico v svoje roke. To nevarnost je načelstvo naše stranke dobro razumelo in zato smo rekli: Če hočemo politiko iz Trgovske zbornice odstraniti in zbornico vrniti njenemu pravemu, gospodarskemu, namenu,

moramo gledati, da Trgovske zbornice za nobeno ceno ne dobe samostojni demokrati v roke, SDS mora iz Trgovske zbornice ven!

Dosledno temu spoznanju bodo vse stranke razen SDS postavile svojo nepolitično kandidatno listo. Žerjavovci sedaj vpijejo, da smo se združili s klerikalci in pravijo, da smo mi sami tudi »klerikalci«! — To očitaneje ni pamet, ampak oslovsko riganje, ker je danes znano, da so se ravno žerjavovci prvi pogajali s klerikalci, samo da bi dobili v Trgovski zbornici večino iz prej povedanega namena. Ker so pa od klerikalcev dobili zaslužen brco, vpijejo sedaj na — nas! Mi pa povemo čisto po domače: Če se dr. Žerjav ni branil »klerikalne« šoke, zakaj si mi ne bi izbrali kar dveh, ki smo bolj čvrste sorte? Nas dr. Žerjav s svojim »klerikalstvom« ne bo pahal!

Zato pa bomo mi delali z vso močjo za listo g. Jelačina in bomo to listo tudi volili. Samostojno demokratska zgagarija mora iz Trgovske zbornice ven, ven!

* * *

NACELSTVO SLOV. KMETSKE STRANKE je v svoji seji dne 14. t. m. soglasno sklenilo, da naroča vsem svojim pristašem, da oddajo pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo svoje glasove za kandidate »Združenih strokovnih list trgovcev, obrtnikov in industrijev v Sloveniji« pod vodstvom g. Jelačina. Po tem sklepu je vsak pristaš moralno obvezan glasovati in agitirati za listo g. Jelačina.

Važna zadeva.

Koncem preteklega tedna so objavili razni listi jako važne vesti iz Zagreba, s katerimi se moramo pečati nekoliko podrobneje.

Vprašanje velikih županov v Sloveniji.

Ko je prišla pred meseci na krmilo nova radikalno-radičevska vlada in so morali samostojni demokrati oditi v opozicijo, je vsa javnost pričakovala, da se bodo posledice ipremembe v vladi v Beogradu občutile tudi v Sloveniji in vsa slovenska javnost je pričakovala z napeto pozornostjo, kdo bo zavzel v Sloveniji najvišja upravna mesta. Veliki župani so namreč po izjavi ministrskega predsednika Uzunovića župniki vsakokratne vlade v posameznih oblastih in ni-

ZDRUŽENE STROKOVNE LISTE TRGOVCEV, OBRATNIKOV IN INDUSTRIJCEV V SLOVENIJI so nepolitične strokovne liste. SLS, NRS in Slovenska Kmetška Stranka so se odpovedale strankarskim listam. Na gornjih listah bodo pristaši vseh strank, izvzemši seveda samostojnih demokratov, ki so postavili svojo strankarsko listo. Kdor glasuje za združeno strokovno listo, ne glasuje za nobeno stranko, glasuje pa za pošteno gospodarsko delo v svojo stanovsko organizacijo.

* * *

SAMOSTOJNO DEMOKRATSKO ČASOPISE pravi, da smo se zvezali z klerikalci in da podpiramo klerikalce. Konstatiramo, da združene stanovske liste niso klerikalne, ampak nestranske. Res pa je, da se je dr. Kramer pogajal z g. Ogri-
nom in pri teh pogajanjih **IZREČNO PRIPOMNIL, DA SE SDS POGAJA SAMO Z SLS.** To se pravi, da je SDS hotela izključiti vse druge iz trgovsko-obrtno zbornice, zase in za SLS pa osigurati vse mandate. Dokazano je torej nepobitno, da se je SDS pogajala s klerikalci in ni hotela z nami drugimi v volitve. Ali naj se mi ponižamo in vprašamo: »Torej SDS se sme vezati s klerikalci, to ni sramotno, največji škandal pa je po SDS mnenju, če se Slovenska Kmetška Stranka s klerikalci sploh ne pogaja, sklene pa glasovati za nepolitično listo, na kateri bodo pristaši vseh strank. Nesramni so še tako, da neodvisno listo imenujejo klerikalno«!

Ze danes vedo pri celi SDS, da bodo pri volitvah totalno pogoreli in zato ta srd in jeza. Vse kar je slabo, mora poginiti!

so zgolj uradniki. Ker pa je dr. Bal-
tiča in dr. Pirkmajerja postavil na njihova mesta bivši PP-režim, bi oba ne mogla več ostati velika župana, ker je PP-režim po vstopu radičevcev v vlado padel.

Toda to, kar se je splošno pričakovalo, se v Sloveniji ni zgodilo. Na Hrvaškem, v Bosni in povsod drugod so se morali zaupniki Pri-
bičevića umakniti zaupnikom nove vlade, v Sloveniji pa je ostalo vse pri starem in tako smo doživeli v Sloveniji neverjeten pojav, da imamo za velike župane še vedno one gospode, ki so bili postavljeni od dr. Žerjava in Svetozara Pribi-
čevića!

Zanimivo je, kako poskušajo go-
tovi ljudje ta nenavaden pojav opravičiti. Naenkrat so namreč pri-

šli do prepričanja, da veliki župani le niso zaupniki vlade, ampak da so zgolj uradniki, katerih se nobena prememba v vladi nič ne tiče, češ da oni opravljajo le to, kar jim naroči vsakokratni minister! V tem smislu nekako je govoril na Bledu minister za notranje zadeve g. Maksimović, ki se je pa s temi besedami postavil v ostro nasprotje z ministrskim predsednikom Uzunovićem in tudi s samim seboj, in če bi bili mi zlobni bi ga vprašali: Zakaj pa veliki župani na Hrvaškem niso bili samo uradniki? Kaj pa so bili veliki župani dr. Lukan, dr. Šporn in drugi? Ali niso bili tudi ti gospodje zgolj uradniki? Zakaj je torej baš gosp. Maksimović prednike sedanjih velikih županov kar čez noč odstranil, sedanjih velikih županov pa noče? Za politično logiko in doslednost g. Maksimovića to ni baš laskavo izpričevalo in njegovo neumljivo držanje v tem oziru dokazuje, da ga vodijo pri njegovi politiki v Sloveniji neki posebni oziri! Tako doživljamo danes v Sloveniji neverjetno politično čudo, da zastopajo centralno vladno v Sloveniji — opozicionalci! Kaj takega je pač samo pri nas mogoče!

Konference na Bledu.

Na zborovanju na Krškem polju je Stjepan Radić jasno povedal, da ne gre, da zastopajo centralno vladno v Sloveniji zaupniki sedanji vladi nasprotnega režima in je zahteval, da se v Sloveniji tudi to vprašanje uredi kakor je treba.

Zgodilo pa se je ravno nasprotno. Ko je prišel minister za notranje zadeve g. Maksimović pretekli teden na Bled, da poroča kralju o izidu občinskih volitev v Srbiji in o raznih drugih zadevah, sta prišla na Bled tudi oba velika župana iz Slovenije. Oba je g. Maksimović silno ljubeznivo sprejel in izjavil, da smatra oba gospoda samo za »dobro uradnika, ki vestno izvršujeta svojo dolžnost, in da torej nima povoda na njihovo mesto postaviti druge osebe.« To poročilo je seveda objavilo samostojno demokratiško »Jutro« s silnim veseljem...

G. Maksimović pa je šel še dalje. On je vzel oba gg. velika župana na svojem povratku v Beograd še s seboj v Zagreb, kjer se je vršila v velikem zagrebškem hotelu »Esplanade« važna tajna konferenca, pri kateri so bili navzoči minister Maksimović, minister Nikić, oba velika župana iz Slovenije in šef zagrebške policije g. Vragović! O tej konferenci niso izdali nikakega poročila.

Kaj to pomeni?

To so na vsak način jako zagonetni, a tudi jako važni pojavi, ki stojijo v tesni zvezi z raznimi političnimi pripravami za bodočnost.

Kakor kažejo mnogi znaki, utegne biti stvar taka: G. Maksimović je vodil zadnje občinske volitve v Srbiji v znamenju borbe proti Nikoli Pašiću. On ni nikjer proti nikomur tako ostro nastopil kakor je nastopil v Beogradu proti g. Bobi-

ću, ki je veljal in še velja kot izrazit pristaš Nikole Pašića. Kdo ima prav poseben interes na tem, da se vpliv Nikole Pašića zmanjša, o tem na tem mestu nečemo govoriti. Skratka, g. Maksimoviću se je posrečilo, da je dobil v splošnem pri občinskih volitvah v Srbiji za sebe ogromno večino. Izgubil je sicer občino Beograd, a dosegel je le, da Pašićev pristaš Bobić ni bil izvoljen. Že to je bilo dovolj in g. Maksimović je bil jako zadovoljen. On je dosegel, kar je hotel...

Jako verjetno je, da smatrajo g. Maksimovića na podlagi izida zadnjih občinskih volitev v Srbiji za moža bodočnosti, ki naj bi izvedel tudi prihodnje državnozbornske volitve. In jako verjetno je, da tiči tukaj rešitev zagonetke, da drži g. Maksimović oba velika župana v Sloveniji še vedno na njihovih mestih.

G. Maksimović in SDS.

Da izvede svoje načrte tudi v Sloveniji, pa potrebuje g. Maksimović pomočnike. Pomoč pa upa najti v Sloveniji pri samostojnih demokratih.

G. Maksimović dobro ve (ali vsaj moral bi vedeti, če ga njegovi zaupniki prav poučujejo), da samostojni demokrati danes v Sloveniji prav nič ne pomenijo, oziroma samo toliko, kolikor jih javno ali pa prikrito podpirajo njihovi »tajni« prijatelji v Beogradu, oziroma v vladi sami. Te »tajne« prijatelje tudi g. Maksimović gotovo prav dobro pozna! G. Maksimović ve dalje tudi prav dobro, da niti ena stranka v Sloveniji ni Beogradu tako poslušna in pokorna kakor slovenska SDS. — SDS bi Slovencem rezala tudi jermene iz žive kože, samo da bi ji dali v Beogradu oblast nad Slovenci! Ravno taka stranka pa je beogradskim gospodom potrebna, kakor so bili nekdanj potrebni dunajski vladi nemčurji v Sloveniji.

Zato je jako verjetno, da bodo poskušali pri prihodnjih volitvah, če jih bo res vodil g. Maksimović, neki gospodje javno ali pa tajno delati na to, da si v Sloveniji opomore SDS na škodo drugih strank. Ta načrt naj pa izpeljeta po svojih starih preizkušenih metodah oba velika župana.

Kaj hočejo?

Jasno je, da se da propadajoče samostojne demokrate v Sloveniji okrepiti samo še z vladno pomočjo ali boljše rečeno z nasiljem, to pa na škodo SLS, še bolj pa na škodo Slovenske kmetijske stranke.

Mi vemo še danes jako dobro, kaj je bilo pri zadnjih volitvah na Štajerskem. Tedaj se je razšla nad štajerskimi kmeti povodenj orožništva, ki so stikali za »komunisti«, plenili tudi najbolj nedolžne od ljubljanske cenzure dovoljene časopise, da ljudje v svoji zbežanosti in v svojem prirojenem strahu pred orožniki niso vedeli, kaj naj bi počeli. — Tako ali pa še hujše bo tudi prihodnjič. Navzočnost zagrebškega policijskega

šefa pri konferenci v Zagrebu pove vse!

Kaj naj storimo mi?

Na take in še hujše stvari, kakor so nas doletele pri zadnjih volitvah, pa moramo biti mi pravočasno pripravljeni. Naj nihče ne reče: O, saj ne bo tako hudo! Prav bi bilo, če ne bi bilo tako hudo — kaj pa, če bo? Kako potem, če ne bomo pravočasno ukrenili vsega, kar je potrebno?

Zato opozarjamo že danes vse naše somišljenike in pristaše, zlasti na Štajerskem, naj ljudi pouče zlasti glede orožništva. Posebno naj jim povedo, da ni prav nobena sramota, če stopi orožnik v hišo! Hiša, kamor stopi orožnik, še ni, da bi morala biti zločinsko gnezdo! Orožnike naj sprejemajo ljudje vljudno in dostojno. Če bodo pa razni oblastveni organi ljudi nago-varjali, naj volijo SDS, češ, da so vsi drugi sami »izdajalci« in kdo ve kaj še, naj jim pritrjujejo in naj tudi sami zabavljajo čez »izdajalce«.

kar se bo dalo, ampak pri volitvah naj brez vsakega pomisleka volijo tako, kakor je in bo edino pravno, namreč Slovensko kmetijsko stranko!

Tako pa je treba ljudi naučiti sedaj in zato naj se ta točka pri benem sestanku naših pristašev pozabi! Delajmo sedaj, dokler še čas!

Umazane intrige.

Samostojni demokrati bodo seveda poskušali zanesti v naše vrste tudi razdor. Oni bodo poskušali hujskati drugega proti drugemu naših vrstah! Na te umazanosti ne smemo nasesti in tudi ne bomo nasedli! Mi bomo že samo za ostali trdni, složni in neomajni, ki bi Žerjav tako silno rad videl, bi se mi razklali! Naj se blagovestno razklati najprej on sam! Slovenska kmetijska stranka bo ostala neprimagljiva, če bomo pravočasno spoznali vse nevarnosti in jim pogledali moško v oči. Naj imajo gospodje konferenc kolikor hočejo, ne bodo! A. K.

„Orjuna“ in naše zadružništvo.

»Slovenec« z dne 20. t. m. št. 188. je objavil sledeče pismo celjske Orjune:

Št. 135/26. Celje, 12. avg. 1926.

Tit. Oblastni odbor Orjune
Maribor.

Prejeli smo vabilo na redni letni občni zbor Tiskovne založbe v Mariboru. Ker pa se naš predsednik radi dopusta, ki ga nastopi v soboto, občnega zbora ne more udeležiti, stavimo sledeči predlog:

Tiskovna založba je včlanjena pri Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani. To je velik pogrešek, kajti omenjena zveza je v Puceljevih rokah. Vsled tega ne more biti orjunaška zadruga članica te zveze. Ko je br. Rehar nabiral deleže, so vsi naši člani izjavili, da podpišejo deleže le pod pogojem, da izstopi zadruga iz Puceljeve zveze in pristopi k edini nacionalni in napredni Zadružni zvezi v Celju. — V pojasnilo navajamo, da je Zadružna zveza v Ljubljani klerikalna, Revizijska zveza je šuštercijska, Zveza gospodarskih zadrug je socialistična, Zveza slovenskih zadrug Pucelj-Radićeva, Zadružna zveza v Celju pa napredna. Zato naj stavi eden izmed navzočih sledeči predlog:

Skleno se, da Tiskovna založba r. z. z. o. z. v Mariboru izstopi iz dosedanje zveze in pristopi kot članica k Zadružni zvezi v Celju.

Zadruga naj se obrne pismeno na Zadružno zvezo v Celju in prosi, da se jo sprejme kot članico in da naj naznani pogoje sprejema. Zveza bode poslala potem pristopno izjavo, v kateri bode tudi označeno, kakšen delež, da je treba podpisati. (200 ali največ 500 Din),

ter 12.50 Din vpisnine. Prispevke ni treba plačevati, razven tega revizija do tri dni trajajoča stroškov prosta. Vrh tega lanko vsa čas dobite informacije ali pojasnila od Zveze. Ko boste začeli s poslovanjem založbe, Vas bode zveza upeljala in Vam uredila knjige. Ako rabite še kakšno pojasnilo, obrnite na našega predsednika h Ivana Kranjca, ki je knjigovodja zveze.

Zdravo!

Predsednik: Za tajnika
Ivan Krajnc. Ida Prtoto

Dasi dobro vemo, kake cilje za sleduje »Orjuna«, pa vsebuje zgoraj nje pismo toliko neresnice in bomo moglo pozvračiti nadaljevanje tega dela »Orjuna« toliko škodo slovenskemu gospodarstvu, da smatramo za potrebno, izpregovoriti njem par besedi.

Predvsem ugotavljamo, da v pismu imenovana zadruga ni včlanjena v Zvezi slovenskih zadrug, kakor smo zvedeli od verodostojni strani.

Zveza slovenskih zadrug ni v Puceljevih niti v Radićevih rokah, temveč je v rokah pri njej včlanjenih zadrug. V teh zadrugah pa tvorijo veliko večino pristaši Slovenske kmetijske stranke in bi mogla biti tedaj kvečjemu v rokah pristaše SKS in šele potem teh njihovih zadrug. Pucelj in Radić pa nista niti v vodstvu Zveze niti nimata v kak drug obliki besede pri njej. Tolk v pojasnilo.

Sedaj pa še naše načelno stališče. Dasi je mnogo zadrug, v katerih so organizirani naši pristaši, včlanjeni pri Zadružni zvezi v Celju, pendar jih doslej nismo pozvali, d

aj tam izstopijo in pristopijo k zvezi slovenskih zadrug, čeprav bi storili to z isto pravico, kakor je storil to predsednik celjske Orjune in uradnik Zadružne zveze v Celju. Tega pa zato nismo storili, ker vedno, da bi to moglo povzročiti gonjo proti našemu slovenskemu združevanju. Bili smo tedaj dovolj nardnjaki, da smo zapostavili straniški interes narodnemu, pa če-

prav se nam to v zgornjem pismu odreka.

Končno se čudimo nedoslednosti predsednika celjske »Orjune« in uradniku Zveze, kajti dosledno od njega bi bilo, da prepove sprejemati samostojno demokratski Združni zvezi v Celju naše, tedaj nenarodne, zadruge v članstvo in njenemu ravnatelju obiskovati združna zborovanja naših somišljenikov.

Deželne in okrajne ceste v Sloveniji.

Deželne in okrajne ceste v Sloveniji so važen gospodarski faktor, katerega stanje občutno vpliva na pridobitno sposobnost cele pokrajine. Ker pa so se te ceste in mostovi tako poslabšali, da so deloma za promet komaj sposobni, nastaja velika potreba, da se ugotovi, zakaj se se poslabšali in da se na podlagi tako pridobljenih podatkov poše primerna in trajna sanacija.

Slabo stanje slovenskih cest je posledica nezadostnega vzdrževanja, do katerega je došlo vsled sedanjim razmeram neustrežajoče organizacije cestne službe sploh. Utemeljenost te trditve bo razvidna na podlagi sledečih dejstev.

V predvojnih časih je bila skrb za deželne in okrajne ceste izročena neposrednim interesantom. Izvrševalni organi so bili v prvi inštanci na zakonito dobo voljene avtonomne okrajne korporacije, v drugi in zadnji inštanci pa voljeni deželni odbori, oboji z natančno določenim delokrogom.

Neposredno upravo deželnih in okrajnih cest so izvrševale okrajne korporacije po vsakoletno sestavljenem in od pristojnega deželnega odbora odobrenem proračunu. Stroški za upravo cest so bili razdeljeni na obe inštanci.

Okrajne korporacije, to so bili cestni okrajni odbori odnosno okrajni zastopi, so imele za pokritje svojih stroškov potrebna sredstva iz sledečih virov:

1. Iz okrajnih doklad, katerih višina se je določala vsako leto posebej na podlagi odobrenih proračunov. Te doklade so pobirale davčne oblasti in izročale neposredno tem korporacijam na razpolago.

2. Iz deželnih prispevkov, katere so dajali deželni odbori iz svojih sredstev na podlagi odobrenih letnih proračunov v razmerju, določenem v nekaterih pokrajinah z zakonom, v nekaterih pa s sklepi deželnih odborov.

3. Iz prispevkov za izredno porabo cest, katere so pobirale okrajne korporacije neposredno od večporabnikov in jih uporabljale le za popravilo teh cest, na katerih so bili nabrani.

4. Iz neposrednih skladov, kateri so služili glavno za preložitve obstoječih cest, odnosno za gradnjo novih cest in mostov.

5. Iz državnega prispevka, kateri se je naprošal pri obsežnejših preložitvah cest in pri novogradnjah cest in mostov, večje, zlasti pa strategične važnosti in za katere je investicijska presegala gospodarske moči prizadetih okrajev.

II. inštanca, to je deželni odbori, so gospodarili ravno tako po svojih vsakoletnih proračunih in so imeli več virov pokritja svojih stroškov, med katerimi viri je treba navesti kot splošni dohodek deželne doklade.

Tudi te doklade, katerih višina se je določala po odobrenih letnih proračunih, so pobirale davčne oblasti in izročale deželnim odborom.

Pokritje večih investicij za novogradnje se je moglo porazdeliti na večje dobo let s posojili, katera so se najemala za vsako inštanco posebej.

Deželni odbori so izvrševali cestno upravo v tehničnem in v tehničnoekonomskem oziru po svojih deželnih stavbnih uradih. Delo teh uradov se je vršilo po splošno priznanih in razmeram odgovarjajočih tehničnih načelih in ni bilo vezano na birokratične formalnosti v običnem pomenu besede. Uradništvo je bilo zaposleno po svoji strokovni izobrazbi in je delovalo z veseljem in tudi z uspehom. Poslovanje teh uradov pod neposrednim vodstvom, ki je poznalo dobro razmere in potrebe, je bilo urno.

Na ta način organizirana cestna uprava je poslovala uspešno, ker je bilo pokritje stroškov zanesljivo zagotovljeno in tako elastično, da se je lahko in hitro prilagodilo vsakratnim potrebam. Na podlagi urejenosti gospodarskih razmer so uživale obe inštanci splošno zaupanje in sta imeli vsled tega tudi potrebni kredit.

Po ujedinjenju so se razmere znatno spremenile. Deželni odbori in deželni stavbni uradi so bili razpuščeni, deželna doklada se je včlanila v edinstveni pribitek in uvrstila ž njim vred med državne prihode. Oblast deželnih odborov pa je bila prenešana na državni urad — Gradbeno Direkcijo, kar je bilo za slovenske deželne in okrajne ceste usodno.

Autonomne, od interesentov voljene, z lastnimi sredstvi razpolgajoče in danim potrebnim razmeram primerno poslujoče korporacije so bile nadomeščene z uradnim aparatom, katerega sredstva niso bila več prilagoden dejanskim potrebam, temveč odvisna od budžeta in njegove usode in katerega poslovanje je vezano s težkopadnimi državnimi predpisi in uredbami. Na dovršenje vseh težkoč so nastali še kompetenčni konflikti med Gradbeno direkcijo in velikimi župani.

Posledica teh razmer je stopnjujoče slabšanje deželnih in okrajnih

cest in nezadovoljnost s cestno upravo sploh.

Ta nezadovoljnost je utemeljena. Popreje navedena sprememba ni vplivala le na drugo inštanco, temveč se je prenesla z vso težo na okrajne korporacije in na vse njih poslovanje.

Prva posledica je bila, da niso bile skoraj do zadnjega časa razpisane volitve za okrajne korporacije. Te korporacije so bile postavljene pred težavno nalogo poslovanja po kompliciranih uradnih predpisih po zakonu o državnem računovodstvu in pred še težji posel, upravljati poverjene ceste in mostove brez potrebnega denarja in brez ekonomskega ravnotežja.

Kajti s tem, da so bila sredstva za deželne in okrajne ceste v Sloveniji odvisna od državnega budžeta, se niso več ravnala po dejanski potrebi in po odobrenih letnih proračunih, temveč po sklepih skupščine. In ti sklepi so bili z državnimi sredstvi vedno neugodnejši in je prišlo tako daleč, da se letos menda sploh še ne ve, koliko državnega prispevka bo za Slovenijo določeno. Vzrok-tiči v tem, da so odločujoči faktorji v Beogradu vajeni na drugo organizacijo nedržavne cestne službe in se niso poglabili v slovenske razmere, določene po zakonih in podrejene gospodarski potrebi.

Vsled nezadostnih tangent druge inštanice je nastalo pri okrajnih korporacijah neravnovesje med potrebami in kritji. Pomanjkanje sredstev je vsililo tem inštancam omejitve vzdrževanja. Posledice so rastle v obliki razoranosti cest do skrajnih mej. Za omogočenje tega nezadostnega vzdrževanja so morale prve inštanice stopnjevat okrajne doklade do skrajnih mej.

Davkoplačevalci v Sloveniji, kateri težko občutijo visoka davčna bremena, niso zadovoljni s tem, da gredo deželne doklade v Beograd, in da se vsled tega deželne in okrajne ceste slabšajo, in da se s tem ovira pridobitna zmožnost. Z ozirom na te okoliščnosti se tudi branijo plačanju prispevkov za izredno porabo cest, kar spravlja prve inštanice v še neprijetnejši ekonomski položaj.

V Beogradu pa zopet neradi votirajo kredite za deželne ceste v Sloveniji. Facit tega nerazpoloženja tu in tam so slabe ceste.

Jasno je, da je tako gospodarstvo postalo nevzdržno v gospodarskem, upravnem in političnem oziru in da je zlasti za Slovenijo eminentne važnosti najti tak sprejemljiv in izvršljiv izhod, kateri ne bi obstojal le v prekrščenju sedanjega provi-

zorija, temveč, ki bi bil po svojem ustroju v bistvu prilagoden smernicam dosedaj še neprovedenih zakonov o občni upravi in o srezki samoupravi. Po teh smernicah se imajo deželne, odnosno okrajne ceste upravljati v drugi inštanci po oblastnih odborih, katerih poslovanje bo pod nadzorom velikega župana.

Za izvrševanje svojih poslov, zlasti strokovnih bodo imeli ti oblastni odbori svoje strokovne organe in bodo gospodarili z lastnimi sredstvi, kakor poprej deželni odbori.

S temi smernicami je v bistvu določena oblika nove organizacije druge inštanice za upravo nedržavne cestne službe in sicer sledeče:

1. Deželne, odnosno okrajne ceste je treba upravljati po posameznih oblastih ločeno in sicer za sedaj po posebnem, iz cestnih načelnikov voljenem odboru poslujočem pod nadzorstvom velikega župana.

2. Deželne doklade je iz edinstvenega pribitka izločiti in staviti na razpolago oblastnemu cestnemu odboru.

3. Pokritje stroškov za vzdrževanje deželnih in okrajnih cest je z državnega budžeta popolnoma izločiti.

4. Zadevno spremembo je uzakoniti s posebnim členom finančnega zakona.

Z realizacijo te organizacije bi zadobila nedržavna cestna uprava svojo poprejšnjo in zelo potrebno elastičnost in vsakokratno možnost prilagoditi se v polnem obsegu dejanskim razmeram in potrebam.

Deželna doklada bi se regulirala zopet vsakoletno po odobrenih proračunih okrajnih korporacij in obenem bi bilo mogoče pristopiti tudi k zelo nujnim novogradnjam cest in mostov.

Apel na državno pomoč bi se omejil na novogradnje cest strategične važnosti.

Radi popolnosti je treba navesti, da bi imela cestna uprava pri pravičnem tolmačenju obstoječih zakonov v slučajih potrebe tudi možnost poiskanja še drugih virov, nego pred vojsko.

V prvi vrsti je tu kaldrmina, dalje dohodki iz davkov za vozove in avtomobile, ker ravno ti največ ceste kvarijo. Toda razmotrivanje o pridobitvi teh virov dohodkov presega okvir zadevne študije in je stvar bodoče cestne uprave.

Vprašanje ureditve cestne uprave v Sloveniji je zlasti z ozirom na pridobitno krizo eminentne gospodarske važnosti in se bo uspešno in trajno rešilo le s širokogrudnim, vsakega dlakcepstva prostim pojmovanjem in odločanjem.

Shodi in razne prireditve.

Loče pri Poljčanah. Dne 29. avgusta 1926 se vrši javen shod Slovenske kmečke stranke pri tovarišu »Valand« v Ločah ob 11. uri dopoldne. Na shodu poročata tov. dr. Kukovec in Švikaršič. Somišljeniki, pridno agitirajte, da pride čimveč kmetskega in delavskega naroda,

Vitanje. Okrajna organizacija za okraj Konjice sklicuje za dne 5. septembra 1926 ob 10. uri predpoldan v gostilni tov. »Potočnik« v Vitanju shod zaupnikov Slovenske kmečke stranke. Vabljeni so vse krajevne organizacije in obvezani so priti vsi predsedniki, podpred-

sedniki, tajniki, blagajniki in po možnosti tudi vsi odborniki. Kdor pomotoma vabila slučajno ni dobil, ga dobi pred zborovanjem. Na tem shodu se bo ustanovil pripravljalni odbor za prireditev »Kmečkega tabora«, ki se bo vršil dne 3. oktobra 1926. Na Kmetijski tabor pride naš voditelj in boritelj Stefan Radić, minister in tov. Pucelj, minister dr. Šibenik in drugi. — Franjo Švikaršič, predsednik okraj. organizacije.

Mislinje pri Slovenjgradu. — Okrajna organizacija za okraj Slovenjgradec sklicuje za dne 15. septembra 1926 ob 12. uri opoldan v gostilni tov. Iršiča v Mislinjah shod zaupnikov Slov. kmečke stranke. Vabljeni so vsi zaupniki in misleči kmeti in delavci. Tovariši pridno agitirajte za mnogoštevilno udeležbo! Na shodu poročata tov. Švikaršič in dr. Novačan.

Ptujska gora. V nedeljo dne 8. t. m. se je vršilo pri tov. Miheliču zborovanje Slov. kmečke stranke in obenem ustanovni občni zbor krajevne organizacije. Zborovanje je bilo dobro obiskano. Shod je otvoril dosednji krajevni zaupnik stranke tov. Anton Kupčič star., ki je dal besedo tov. posl. A. Kelemi- ni, kateri je govoril o kmečkem pokretu, političnem položaju ter pokazal smernice za uspešno delo v bodočnosti. Govornik je za svoja izvajanja žel obilno priznanja. Za njim je dobil besedo tajnik okrožnega odbora tov. Roman Bendé, kateri je govoril o pomenu strankine politične, gospodarske in prosvetne organizacije. Po kratki debati se je prešlo k ustanovitvi krajevne organizacije Slovenske kmečke stranke. Odbor je bil sledeče izvoljen: tov. Debelak Lovro, predsednik; tov. Kodrič Janez, podpredsednik; tov. Anton Kupčič star., krajevni zaupnik stranke; tov. Kupčič Ivan ml., tajnik; tov. Kmetec Ivan, nam. tajnik; tov. Mihelič Ernest, blagajnik; tov. Verdenik Vincenc, nam. blagajnik; odborniki tovariši: Počotnik Vincenc, Sluga Franc, Gajst Vincenc, Augustin Franc in Anton, Sagadin Anžek, Mohorko Franc, Gorkovič Oton in Jožef, Radošek Jakob in Topolovec Jurij. Radi obsežnosti delovnega okoliša se je ustanovil tako velik odbor, ki je prevzel težko nalogo v korist in dobrobit kmečko-delavskega stanu. Po ustanovitvi krajevne organizacije je tov. R. Bendé predlagal sledečo resolucijo, ki je bila soglasno in z odobravanjem sprejeta: »Na ustanovnem občnem zboru krajevne organizacije Slovenske kmečke stranke na Ptujski Gori zbrani kmetje, obrtniki in delavci odobravajo program stranke, izrekajo velikemu voditelju kmečkega pokreta v državi Stefanu Radiću, tov. ministru Ivanu Pucelju in tov. poslancu Andreju Kelemini popolno zaupanje ter jih pozivajo, da vztrajajo v trdem boju za suverenost kmečko-delavskega naroda, ki vzdržuje vso državo.« — Novi organizaciji kličemo: Krepko naprej po začrtani poti za zmago Stare Pravde! — rb.

Slovenska Delavska Zveza nas naproša za objavo teh vrstic: Ker naše glasilo »Slovenski delavec« (del »Hrvatskega Radnika«) ne

pride radi začetnih težav, s katerimi se ima boriti vsaka organizacija, med brate poljedelce in tovariše v rudokopih in industrijskih podjetjih izven Maribora, pozivamo vse prijatelje našega pokreta, da pri- glasijo na naslov predsednika Slovenske Delavske Zveze tov. Romana Bendé-ta v Studencih pri Mariboru, Aleksandrova cesta 56 svoje naslove. Istotje je treba sporočiti, kje se želi ustanovitev podružnice strokovne organizacije SDZ in koliko bi bilo predvidno članov. Da se naši tovariši iz drugih krajev in tudi poljedelski delavci (viničarji itd.) pouče o našem pokretu, morajo dobivati naše strokovno glasilo, ki izhaja dvakrat na mesec in stane mesečno 3 Din, polletno 15 dinarjev, celoletno pa 25 Din. Pravila za enkrat še niso tiskana, pač pa bomo poskrbeli, da se tiskajo obenem s poslovnikom za podružnice. — Tam, kjer želijo delavski shod v svrhu informacije ali v svrhu ustanovitve podružnice, naj to stvar dobro pripravijo in naj najmanj 14 dni poprej javijo kraj, zadnjo železniško postajo, prostor zborovanja in uro začetka ter naj točno naznačijo, ali je to zaupni sestanek ali javen shod. — V krajih pa,

kjer so dozdevne ovire radi ustanovitve podružnice SDZ, naj se te ovire naznani. — Končno prosimo, da nam tovariši obširno in resnično pišejo o razmerah v rudokopih, tovarnah in ostalih podjetjih, i. s. tudi na gornji naslov. Verodostojnost navedb v pritožbah naj potrdi najbližja politična krajevna organizacija Slov. kmečke stranke, kjer pa te ni, pa krajevni zaupnik stranke. — Ker je načrt strokovne organizacije Slov. Del. Zveze velikopotezen, a v današnji dobi važen, prosimo za podporo vseh, ki so dobre volje. — Za »Slovensko Delavsko Zvezo« Roman Bendé l. r., predsednik.

Pesnica. V nedeljo dne 22. avgusta se je vršil pri nas občni zbor krajevne organizacije. Zborovanje je vodil tov. Hojnik. Tov. Lipovšek je v daljšem govoru razmotrival politični in gospodarski položaj, tov. Koren pa o potrebah in slogi med kmeti in delavci. Po organizacijskem poročilu tov. Škrabarja se je izvolil sledeči kraj. odbor: predsednik Aleksander Hojnik, podp. Anton Kerenič, tajnik Josip Fleischacker, blag. Ivan Ferk, odborniki Kuhta Stefan, Laufer Fric, Ferk Ferdinand in Duhonik Josip.

Razne politične vesti.

Kakšen minister je Pucelj? »Slovenec« pravi, da je tov. Pucelj »hrvaški« minister. To je menda od takrat, odkar je postal g. dr. Korošec kitajski cesar!

Kaj pravi g. dr. Žerjav? Zaradi volitev v trgovsko zbornico je dr. Žerjav ves iz sebe. Posebno ga boli, da gre tudi naša stranka v boj za kandidatsko listo g. Jelačina, kjer bodo postavljeni kot kandidati tudi naši pristaši. Zato se je v zadnji »Domovini« silno razjajal zlasti nad nami in nas zmerja s »farškimi« ali »farovškimi« podrepniki. Gospoda doktorja bi prosili, da nam pojasni, kam so hoteli pa njegovi pristaši zlesti klerikalcem, ko se je dr. Kramer pogajal z g. Ogrinom in mu obljubil 16 mandator v zbornici? Kam so hoteli gospodje zlesti klerikalcem takrat? Pod rep ali pa morebiti kam drugam?

Revolucija na Grškem. Na Grškem je izbruhnila te dni nova vojaška revolucija. Prejšnjega diktatorja Pangalosa so zaprli. Revolucijo so napravili zopet vojaki, ki bodo vladali tako dolgo, dokler jih ne bo pregnala kakšna nova revolucija.

Borba med mehičansko vlado in cerkvijo končana. Iz Amerike poročajo, da je spor med vlado in cerkvijo v Mehiki končan v tem smislu, da se vsa sporna vprašanja rešijo pred sodiščem in v parlamentu.

»BREZALKOHOLNA PRODUKCIJA«, Ljubljana, Poljanski nasip 10/8, pošlje vsakemu naročniku »Kmečkega lista« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj; ne bo Vam žal!

Dopisi.

Kranjsko.

Krško. Po dolgotrajnem deževju je dne 15. avgusta zopet enkrat zasijalo zlato sonce in naš kmečki praznik se je vršil ob najlepšem vremenu. V nedeljo zjutraj so se že na vse zgodaj pričeli zbirati kmetje od vseh strani, iz Štajerske in Dolenjske, z Gorenjskega in tudi iz sosedne nam Hrvatske. Prihajali so deloma peš, deloma na lepo okrašenih vozovih. Iz Zagreba se je pripeljal slavni naš voditelj Stjepan Radić, ki je prvi kmetom pokazal pravo pot, minister Pucelj pa je bil prišel v Krško že v soboto. Povsod je vladalo slavnostno razpoloženje, a čutili smo se kljub te-

so nekmetske in nenarodne. Na slavnostnem prostoru se je zbral nepregledna množica ljudi, ki pazljivo poslušala vse naše govornike ter jim navdušeno ploskala. Po zborovanju se je vršila velika konjska dirka, ki je zopet dokazala, da smo narod resnega in vztrajnega dela. Po dirki se je razvil na slavnostnem prostoru velikanska ljudska veselica in vesele pesmi so se razlegale daleč po krških dolini. Kmečki praznik se je vtisnil vsem udeležencem neizbrisno v spomin.

Predgrad. Tukaj je divjala 18. t. m. huda nevihta. Med strašnim nalivom in treskanjem se je vsula toča in prizadela najbolj predgrajsko in dolsko vinogradništvo. Dolsko polje je vse pobito. V Prelesju je strela udarila v hišo g. Miha Bariča, mlinarja in žagarja, razbila vse poslopje in odmetala stenski omet. Škoda se ceni na 10.000 Din.

Gorenje polje. Kakor v naših sosednih občinah, tako je tudi pri nas zadnje slabo vreme napravilo veliko škodo na polju. Ponekod se komaj pozna, kaj da je bilo tam posajeno. Sadje, ki je spomladi lepo kazalo, je uničeno. Prosimo, da bi se oblast pri razdelitvi podpor blagovolila ozirati tudi na naš revni kraj.

Štajersko.

Iz Maribora smo prejeli: Pod naslovom »Radićevci v mariborski oblasti po vstopu dr. Kukoveca« prinaša »Slovenec« z dne 19. avgusta t. l. dopis iz Maribora, na katerega moram kot predsednik krajevne organizacije v Mariboru podati par pojasnil, ker je vsebina »Slovenčevega« članka, ki naj bi bil za pristaše SLS informativnega značaja, brez vsake podlage. Pred vsem moram ugotoviti, da mi ni znano, da bi se bil g. dr. Kukovec že dalje časa potegoval za vstop v našo stranko in da bi se bila temu sprejemu mariborska organizacija naše stranke protivila. G. dr. Kukovec ni direktno pri krajevni organizaciji v Mariboru nikoli prijavil svojega vstopa ter ni imela vsled tega krajevna organizacija povoda sklepati o njegovem sprejemu ali pa odklonitvi sprejema. Če bi bil g. dr. Kukovec prijavil krajevni organizaciji v Mariboru svoj pristop, bi bila organizacija brezdvomno njegov korak pozdravila, ker je lahko vsaka stranka zadovoljna, da pritegne k delu za stranko kar največ oseb. Vsled tega ni zadelo poročilo o sprejetju g. dr. Kukoveca v stranko »po Pucelju in Radiću« mariborsko »Radić-Puceljevo« družbo v živo; nasprotno je ta vstop v stranko znamenje boljših časov in napredek stranke. Na daljna izvajanja »Slovenčevega« dopisa pa moram javno poudariti, da v naši organizaciji ni ne pehanja in ne trenja za vodilnimi mesti, ker mora vsakdo z delom in sposobnostjo ter požrtvovalnostjo doseči tisto mesto v organizaciji, ki mu po njegovih zmožnostih pritiče. Mnenja sem, da bo koraku g. dr. Kukoveca sledilo še več drugih, ker naša stranka potrebuje delavcev na

mu zelo domače. Kamor si se ozrl, si videl vesele obraze, vse hiše pa so bile okrašene z zastavami in z zelenjem. Dekleta so prepevala lepe domačee narodne pesmi, fantje so vriskali, moške pa so ponosno prihajali na slavnostni prostor. Vrenje in življenje je postajalo vedno živahnejše, svoj višek pa je doseglo, ko se je razvil slavnostni sprevod. Kdor ljubi svoj narod, temu je moralo srce poskakovati ob pogledu na sprevod, ki je v harmonično celoto zbral vse naše kmečko delo. Sprevod je bil krasna slika naše kmečke kulture. Taki sprevodi dajejo značaj naši kmečki stranki, ki je res izšla iz naroda samega in njenih potreb. Nobena druga stranka ni v stanu prirediti kaj podobnega, kar je razumljivo, ker

Zemljoradniki v Srbiji so pri občinskih volitvah prav lepo napredovali. Dosedaj je znano, da so dobili v 105 občinah večino sami, v 400 občinah pa skupno z davidovičevci. Zemljoradniški glasovi so narasli za 300 odstotkov. Podrobneje poročilo o občinskih volitvah bomo še prinesli.

Slovenci v Beogradu za »Jadransko Stražo«. Na mesto venca za pokojnega mornariškega poročnika Ivana Šumana so poklonili beograjski Slovenci »Jadranski straži« 1000 dinarjev.

Jesensko porotno zasedanje ljubljanske porote se otvori v ponedeljek 13. septembra. Za to zasedanje je pripravljenih že precej zanimivih slučajev in bo trajalo najmanj en teden.

Reduciranje vagonov I. razreda na železniški progi Zagreb — Beograd. Prometno ministrstvo je izdalo naredbo, glasom katere se reducirajo pri brzovlakih Zagreb — Beograd spalni vozovi I. razreda, spalni vozovi II. razreda se pa pomnože. Ta naredba je že stopila v veljavo.

Požar je popolnoma vpepelil poslopje g. Vogrince v Kamenci pri Mariboru. V poslopju se je nahajal delavec Jožef Drofenik, ki se ni mogel rešiti in je zgorel s poslopjem vred.

V Dragatušu pri Črnomlju. Neznani uzmovič se je splazil pred nekaj dnevi v hišo posestnika Antona Požek-a ter odnesel obleke v vrednosti 3800 Din.

Znamke za poplavljenost. Rdeči križ je stavil v promet znamke po 50 par v korist poplavljenim.

Utopljenca Ivana Zuntarja, splavarja iz Rečice v Sav. dolini, ki se je pred tednom ponesrečil pri Zidanem mostu, ker se mu je razbil splav, so preteklo soboto našli pri Boštanju ob Savi.

Gasilno društvo Zimarice pri Sordražici priredi ob priliki blagoslovitve novega doma veliko vrtno veselico, katere se vrši v nedeljo 22. avgusta t. l. na običajnem prostoru ob vsakem vremenu. Vabijo se vsa okoliška gasilna društva k obilni udeležbi. Vabijo se tudi vsi prijatelji gasilstva. Vstopnina 5 Din. V krajih prosta. Čisti dobiček je namenjen za kritje novega doma. — 1. Ob 2. uri pop. sprejem gostov. 2. Ob 3. uri blagoslovitev gasilnega doma. 3. Nato odhod na veselilni prostor. 4. Ribolov, šaljiva pošta in zatvor. 5. Prosta zabava, ples itd. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Šumarski kongres v Zagrebu. Centralna uprava jugoslovenskega šumarskega združenja je sklenila, da se vrši letošnji šumarski kongres dne 11. oktobra v Zagrebu. Na kongresu se bo razpravljalo o važnih stanovskih in strokovnih vprašanjih, zlasti tudi o ustanovitvi šumarske šole v Mariboru.

V grobu utonil. Na pokopališču v Vačah pri Litiji je tamkajšnji grobar Janez Grile izkopal grob za nekoga mrliča. Zaradi naliva se je ponoči nabralo v grobu mnogo vode, katero je naslednjega dne hotel odstraniti. Pri delu je grobarja prijel božjast, da je padel v grob in utonil.

Zakon o občinah. Kakor pišejo beograjski listi je v ministrstvu notranjih zadev dovršen osnutek zakona o občinah, ki bo veljal za vso državo. Osnutek bo takoj po povratku notranjega ministra predložen na prihodnji seji ministrskega sveta v pretres ter bo takoj na to predložen kot nujni zakonski predlog Narodni skupščini, ki naj bi se sestala sredi meseca septembra k izrednemu zasedanju.

Poplava v Bački je uničila 1203 hiše. Odbor Rdečega križa je imel v Novem Sadu sejo o škodi, ki jo je povzročila poplava ter o razdelitvi podpor. Ugotovilo se je, da je povodenj v Bački uničila 1203 hiše. Poplavljenec se zgrade nove hiše v tipu Agrarne zajednice. Ker sredstva Rdečega križa ne zmorejo take podpore, se bo najelo bančno posojilo, vračljivo v 30 letih.

Hrvatski slikar Bužan na Bledu. Priznani hrvatski slikar Bužan je nedavno dovršil portret naše kraljice na popolno zadovoljnost našega kraljevskega para. Zato je slikar dobil poziv, da napravi sedaj skupen portret kralja in kraljice. Bužan je s portretiranjem že pričel in ostane vsled tega dalj časa na Bledu.

Polovična vožnja za duhovnike. Po odredbi ministra saobračaja bodo imeli odslej naprej tudi duhovniki, ki dobivajo od države draginske doklade, pravico do polovične vožnje na državnih železnicah, kakor vsi ostali državni nameščenci.

Mlekarska šola v Školji Loki. — Minuli teden je na predlog ministra za kmetijstvo tov. Pucelja Nj. Vel. kralj podpisal na Bledu ukaz, s katerim se ustanovi v Školji Loki prva specialna šola za mlekarstvo v naši kraljevini. Za vodstvo upravniškega mesta nove mlekarske šole je g. minister za kmetijstvo tov. Pucelj imenoval dipl. inž. agronomije o. Srečka Šabeca, katerega je obenem poslal na specialne studije najnovejših sistemov in metod v mlekarstvu v Avstrijo in Švico.

Zvišanje oskrbnine v bolnicah. Z odlokom ministra za narodno zdravje se je zvišala oskrbnina za bolnike v III. razredu splošne bolnice in bolnice za ženske bolezni v Ljubljani od dne 1. aprila 1926 na dnevnih 30 dinarjev, oskrbnina v III. razredu bolnice za duševne bolezni v Ljubljani-Studencu pa od istega termina na dnevnih 25 Din.

Slovensko planinsko društvo naznanja, da dobijo člani SPD na podlagi legitimacije s sliko v večjih skupinah polovično vožnjo iz Ljubljane do Kranjske gore in nazaj. Pri glasitve v društveni pisarni, kjer se dajo potrebne informacije, Štefenburgova ulica 7/II. levo.

Ureditev novega muzeja v Cetinju. Glasom odloka prosvetnega ministrstva je poverjena direktorju vseučilišča v Beranah, Dušanu Vuksanu, naloga, da uredi novi muzej v Cetinju.

Slavni violinski umetnik Balačević je daroval 25.000 Din nagrade za najboljšo kompozicijo za orkester in solo-violino. Nagrada bo razpisana ob priliki stoletnice Hrvatskega glasbenega zavoda v Zagrebu.

Kupei pozor! Cena posestvom je strašno padla, tako da že lahko danes dobiš eno krasno posestvo (vredno 50.000 Din), vinograd, hoto itd. za 10 Din ako naročiš in kupiš srečko bogate loterije pristoječnega gasilnega društva v Kozjem. Posamezne srečke stanejo po 10 Din. Ako naročiš 3 ali več, jih dobiš 3 za 20 Din. Prodajalci dobijo po dogovoru še popust. K srečkam se priloži položnica za plačilo. Nikdo naj ne zamudi sreče pri tej bogati loteriji, ker zbiranje je že dne 26. septembra 1926. Srečke se naročijo pri gasilnem društvu v Kozjem.

Sirarska zadruga Hraše priredi dne 29. avgusta ob 3. uri popoldne veliko vrtno veselico v prid izboljšanja sirarskega orodja. Ker je 8. avgusta preprečil dež že nameravano prireditev, se tem potom opozarjajo vsi prijatelji poštene kmečke zabave, da se je v čim največjem številu udeleže. — Odbor.

Ministrstvo pošte in brzojava v Beogradu je odstavilo upravnika pošte v Rogoški Slatini Vladimira Fabianija. Začasno vodstvo tamošnjega poštnega urada se je poverilo poštnemu in brzojavnemu uradniku Gabriču.

Vojaški dopusti. Minister vojne in mornarice je izdal naredbo o vojaških dopustih v slučaju smrti sorodnikov. Glasom te naredbe ima vojak pravico do dopusta samo, če mu umrje oče, mati, žena, otrok brat ali sestra.

Poljedelske zbornice na Češkoslovaškem. Češkoslovaško poljedelsko ministrstvo je izdelalo že pred več časom zakonski predlog o preoblikovanju poljedelskih svetov v poljedelske zbornice. Proti predlogu je bilo pa več ugovorov in se posvetujejo sedaj o novem organizacijskem predlogu.

Newyork v temi radi neurja. Te dni je besnel v Newyorku strahovit ciklon, ki je odnesel s hiš več streh, izruval po bulvarih številna drevesa ter potrgal vse električne žice, tako da je bil Newyork vso noč v temi.

Grob Eve uničen. Ibn Saud je dal v Džidi uničiti grob, kjer je baje pokopana mati človeštva Eva. To je storil zato, ker vidi v romanju na ta svet kraj konkurenco svetemu grobu Mohameda v Mekki.

Nov lek proti malariji. Proti malariji so iznašli nov lek z imenom Germanin, ki sigurno učinkuje in absolutno ozdravi to bolezen. Zdravilo pride takoj v razprodajo.

Zvezda, ki je milijonkrat večja kakor sonce. Nedavno je odkril zvezdoslovec dr. Wolf novo zvezdo, o kateri zatrjuje angleški zvezdoslovec dr. Steavenson, da je milijonkrat večja in svetlejša kakor pa sonce.

Varnost na angleških železnicah. Glasom uradne statistike angleškega prometnega ministrstva je ponesrečil na angleških železnicah tekom lanskega leta smrtno samo en potnik. Pri nas v Jugoslaviji je malo drugače.

Zlato iz Sibiriije v Londonu. — V London je prispel preko Moskve aeroplan s 15 zaboji zlata iz Sibiriije. Pa kdo reče, da je v Rusiji siromaštvo.

Nov abecednik. V Državni tiskarni so začeli s pripravami za nov abecednik, ki bo veljal za vse osnovne šole v državi. Načrt za nov abecednik je odobril kongres Prosvetnega sveta. Abecednik bo imel slike v barvah.

Nove reparacijske ladje. Direkcija rečne plovbe prejme te dni iz Nemčije 12 novih ladij na račun reparacij.

Ribiči vjeli morskega psa. Ribiči na Korčuli so vjeli morskega psa, dolgega 6 m in težkega 600 kg.

Venka vremenska katastrofa v Barceloni. Nad Barcelono je divjalo te dni silno neurje. Vsled nenavadnega, močnega naliva je bilo hipoma vse mesto preplavljeno. Katastrofa je zahtevala številne človeške žrtve ter povzročila veliko materialno škodo.

Obtoženec, ki predlaga sam zase smrtno kazen. Pred izjemnim sodiščem v Varšavi se je zagovarjal te dni 18letni mladenič Wronski, ki je ustrelil med vožnjo z avtomobilom svojega šoferja. Obtoženec, ki izvira iz bogate rodbine, je izjavil pri obravnavi, da šoferja ni nameraval oropati, temveč je izvršil čin iz drugih motivov, ki jih pa ne more navesti. Dejal je, da je povzročil svojim staršem veliko sramoto ter prosi, da ga obsodijo na smrt. Ker izjemno sodišče ni moglo ugotoviti, da bi bil izvršil mladenič dejanje iz dobičkaželjnosti, je odstopilo zadevo normalnemu sodišču.

Nov podmorski predor na Japonskem. V kratkem začno vrtati predor za železnico, ki bo vezala Japonsko z otočjem Kiučiu.

Zlato na morskem dnu. V morski bitki pred 100 leti pri Navarindu je bila turško-egiptovska vojska od francosko-angleške-ruske poražena. V trenutku, ko je bil pogin neizgiben, so Turki vse svoje ladje potopili. Kajti Turki so imeli na svojem bojnem brodvju velike množine zlata in srebra, katerega niso privoščili sovražniku. Sedaj delajo predpriprave, da s pomočjo potapljačev potopljene zaklade dvignejo. Trdijo, da se bo trud obilno poplačal, kajti na dnu morja ležijo cele vreče zlata in srebra.

Konje čuvaš pred muhijimi piki na različne načine, vendar učinkujejo sredstva le, dokler se konj ne poti. Pot pa uniči moč vsakega sredstva. Zatorej je treba pri živilih, ki so od muh in os opikane, zlasti na onih delih kože umiti. Ako je priložnost, da se lahko skopljejo, porabi vsako priliko. Če pa to ni mogoče, umij konja, vsako nedeljo zjutraj, umij mu tudi rep in grivo.

Kemal paša na poti Napoleona I. Iz okolice Mustafe Kemala prihaja senzacionalna vest, da se turški diktator peča z načrtom, da vzpostavi v Turčiji monarhijsko vladavino. Sultansko čast bi prevzel Mustafa Kemal. S tem v zvezi se bo baje že v kratkem podala v zapadno Evropo posebna misija, ki bi se imela posvetovati z vladami velesil o vzpostavi kraljevine v Turčiji.

Hude nevihte in toča na Francoskem. Iz Pariza poročajo, da so divjale te dni nad vso Francijo silne nevihte in viharji. Vse reke so narasle. V nekaterih krajih je potolkla toča vinograde in ostalo žetev.

vseh poljih, da bo zamogel kmečki pokret dobiti zaslonbe tudi pri gospodarskih institucijah, kjer igrajo gospodje iz nasprotnih strank glavno vjolino ter mora kmet, od katerega se steka v mesta ves njegov trud, klečeplaziti pri raznih zavodih, da dobi izposojeno malo mrvice, za katero plačuje zraven tega še ogromne obresti. Pozdraviti je vstop vsakega pametnega človeka v stranko SKS, in podlaga razvitu in razvoju stranke bo ta, da bodo vsi složni in brez osebnih ambicij sodelovali na poglabitvi sporazuma s Hrvati in Srbi. To se v naši stranki dela ter obstoji direktno konkuriranje med posameznimi člani, da bi stranki čim preje pripomogli do še lepšega upliva in razvoja, ni pa v naši stranki nikakšnega strahu pred konkurenco. Kdor je sposoben, ta bo zaslužil najvišje šarže. Kdor se pa ne bo zadostno udeleževal, ta se bo moral zadovoljiti s šaržo navadnega soldata, kakor je to v vseh strankah. Brez zavisti in brez razžaljenega samoljubja pozdravljamo vsled tega vsi pristaši SKS vsakega na novo pristopivšega člana. — Toliko sem hotel v javnosti pribiti glede članka v »Slovenec« ter izjavljam nadalje, da so vrata moje hiše g. dopisniku »Slovenca« vedno odprta, da se pri meni informira o faktu stanju stvari, ne da bi moral pri tem klicati na pomoč svojo fantazijo. — Dr. Faninger, predsednik Krajevne organizacije SKS v Mariboru.

Ormož. »Slovenec« z dne 13. avgusta 1926, št. 182, je objavil dopis »Smola radičevskega poslanca Kelemina na gospodarsko obrtni razstavi v Ormožu«. Dopis proti koncu cika tudi na mene. Na to odgovorjam: Zupan M. J. (SLS) je pristopil k nama (Kelemini in meni) ter je ogorčeno tožil čez neznosne obresti, ki jih mora plačevati od svojega dolga Posojilnici. Jaz sem mu odgovoril, da je to njegova stvar, da kot vplivni član načelstva SLS Ljudske posojilnice spravi razliko obresti hranilnih vlog s posojili v ravnovesje. Nato je pričel kritizirati delo poslancev v zadnjih letih, pri čemer se je tako razburil, da je izustil besede: »Vsi skup niste nič napravili za kmeta, eno p... ste naredili, pfuj, sram Vas bodi!« Te gotovo nespodbudne besede so vzbudile pri okrog stoječih odmev, da je neki mož zaklical: »Vse poslance treba pobesiti!«, drugi zopet, da poslanci zabadav vlečejo dijete itd. In ravno zaradi dijet so se slišale lepe psovke na poslance, in sicer na vse, brez izjeme. Reči moram, da so pristaši SLS obsojali tudi delo lastne stranke. Neki eksponent SLS, ki je hotel »štimgungo« popraviti, je navdahnjen nedolžnega moža, da je zakričal: »Kelemina je izdal slovenski narod in ga prodal Radiću«. Vprašan, kako on to misli, se je izvijal, da je to čital v časopisih. Po nastali polemiki o verodostojnosti časopisja so prišli v razgovor visoki davki, katere je zakrivil

po mnenju par pristašev SLS seve poslanec Kelemina. — Višek modrosti pa je bil izražen v bojazni nekega živinorejca, da Srbi utegnejo izvedeti za razstavljeno lepo živino v ormoškem okraju ter živinorejcem po staležu živine zvišati davke! — Naši pristaši so izprevideli, da je Kelemina predobro in prepošten, da bi ravno on služil za tarčo radi poslanskih dijet, visokih davkov in protiljudskega dela poslancev v zadnjih letih pritožbam za avtonomijo in žensko volilno pravico (če bi bil SLS poslanec navzoč, bi jih slišal on) in so mu svetovali, naj se umakne. Da je zbežal, je grda laž. Naknadno so nama SLS kaupniki zagotavljali, da so veljale njih pritožbe v isti meri tudi stranki in poslancem SLS. Da bi jaz ob Keleminovem odhodu naredil žalosten obraz, — pa je neumnost. Zakaj neki? Jaz vendar nisem poslanec, da bi se moral bati za dijete, za katere se upravičeno bojijo drugi. V politiki še tudi nisem nič pokvaril, ker za to nisem imel prilike. Tudi me ni sram biti pod Radičevo marelo, saj nisem sam, še SLS je pod njo že iskala zavetja. Do poslanskega mandata pa imam pravico kakor vsak drugi krščen človek po določenih volilnega zakona. Pehal se zanj nisem in tudi ne bom, posebno sedaj ne, ko vidim, da so poslanske dijete davkoplačevalcem pokvarile želodce. Poročevalcu »Slovenca« pa svetujem, da drugokrat pri kaki taki de-

bati svoja ušesa bolje napne ter svoj višji generalni štab o nevolji pristašev SLS nad svojo lastno stranko objektivno informira, da isti pri bodočih volitvah ne doživi neljubega presenečenja. — Ivan Rojs.

Smarje pri Jelšah! Iz vseh krajev prihajajo žalostna poročila o strašnih neizgledih. Mislili smo, da nam prizanesse vsaj to, kar niso pokončale neštene povodnji. Al dne 18. t. m. popodne so pridrveli hudourni oblaki in vsula se je debela toča in v desetih minutah je uničila vse, kar je ubogi kmetič z velikim in napornim trdom pripravil. Krasni vinogradi so uničeni ponekod popolnoma, ponekod deloma, poljski pridelki ravno tako. Voda je drla in odnesla rodno zemljo in poplavlila ravnine in uničila otavno košnjo. Ubogi kmetič se vprašuje, kako naj preživi sebe in svojo družino, kako prehrani živino, kje dobiti denar, da plača davke. Radovedni smo, če bodo storile prizadete občine svojo dolžnost, vsaj upamo. A kaj bodo storile višje oblasti? Ali se bode upoštevalo to bedno stanje težko prizadetih davkoplačevalcev Smarje pri Jelšah, Sladke gore in Zibike. V imenu vseh prizadetih bode tukajšnja krajevna organizacija Slovenske kmetijske stranke prosila gospoda ministra za kmetijstvo tov. Puclja, da obišče tudi naše kraje in si ogleda bedno stanje in priskoči na pomoč.

Novice in zabava.

V prihodnji številki bomo objavili kandidate Združenih stanovskih list trgovcev, obrtnikov in industrijecev. Opozarjamo vse naše obrtnike in trgovce, da demokratično kričanje ne drži, ko označuje gornjo listo kot klerikalno. Kajti na tej listi bodo pod vodstvom današnjega predsednika zbornice g. Jelačina zastopani poštene in sposobni obrtniki in trgovci prav vseh strank razen SDS. Zato je tudi zmaga te liste popolnoma zagotovljena.

Maribor in Celje za enotno gospodarsko listo. Pretekli ponedeljek sta priredila predsednik in podpredsednik trgovske in obrtne zbornice gg. Jelačin in Ogrin v Mariboru in Celju zborovanje obrtnikov, trgovcev in industrijecev, kjer sta poročala o volitvah v Zbornico. Zborovanje je nadvse pričakovano dobro uspelo. Vsi so enodušno obsodili SDS, ki je razbila sporazum. Poraz samostojnih demokratov bo popolen. Zmaga Združene stanovske liste obrtnikov, trgovcev in industrijecev bo radi tega tem sijajnejša. In prav je tako. SDS mora propasti in zginiti s površine slovenske zemlje. Hoteli so skupno s SLS potlačiti nas, a sedaj jih bo enoten in složen nastop vseh obrtnikov in trgovcev pokopal sto klatr pod zemljo.

G. minister Pucelj je odobril Sadjerejskemu in vrtnarskemu društvu za Slovenijo 30.000 Din za postavitev treh sušilnic in 15.000 dinarjev za razne razstave sadja.

Minister dr. Šuperina v Mariboru. Dne 15. in 20. avgusta se je mudil na inšpekcijskem potovanju v Mariboru g. minister za pošto in brzojav dr. Šuperina. Na kolodvoru so ga pozdravili predsednik krajevne organizacije tovariš dr. Faninger, kateri je g. ministra v imenu stranke SKS pozdravil. G. minister je obiskal pošto in Falo. Glede poštne razmere v Mariboru je obljubil primerno podporo. Pridobitni krogi so g. ministra povabili na večerjo, ob kateri priliki je nad eno uro govoril s predsednikom krajevne organizacije mariborske, tovarišem dr. Faningerjem ter se informiral o mariborskih razmerah. G. minister je izrazil željo, da se spozna s krajevno organizacijo, kar se je tudi zgodilo dne 20. t. m., ko je celotni odbor krajevne organizacije obiskal g. ministra. Na sestanku se je razvila izmenjava misli o političnem položaju. Tega sestanka se je udeležil tudi g. dr. Kukovec.

Elektrarna pri Krškem. Zaradi elektrarne pri Krškem, ki jo namerava zgraditi zagrebška mestna občina, se je vodil hud boj. Dasi-ravno bodo imeli ljudje od elek-

trarne velike koristi, so zlasti neki pristaši SLS in SDS silno hujskali ljudi proti elektrarni. Pravega vzroka za tisto hujskanje dolgo ni bilo mogoče dognati. Zadnjič pa je objavil zagrebški »Jutarnji list« vest iz Ljubljane, kjer je bilo rečeno, da izvira vse nasprotje proti elektrarni od Trboveljske premogokopne družbe, ki se boji, da bo potem prodala manj premoga v Zagreb, kakor ga sedaj. V upravnem odboru te družbe pa sede dospodje, ki imajo z SLS in SDS jako dobre zveze. Gotovi ljudje so torej hujskali proti elektrarni ne toliko v interesu kmetov, ampak v interesu trboveljskih kapitalistov. Glede g. kaplana Tomazina drage volje priznamo, da on tega skoro gotovo ni védel, ampak da je storil to, kar mu je bilo zapovedano, kakor zvest vojak tudi ne vpraša, zakaj so ga gospod hauptman poslali na patrolo. Kakor sedaj proti elektrarni, so hujskali ljudi nekdanj tudi proti železnicam, danes se pa ljudje jokajo in se bridko kesajo zaradi grehov njihovih kratkovidnih prednikov.

Načrt zakona o centrali denarnih zavodov. Minister za trgovino in industrijo je pregledal načrt zakona o centrali denarnih zavodov. Načrt bo predložen v kratkem vladi, nato pa narodni skupščini.

Na vseh ljudskih šolah se prične šolsko leto s 1. septembrom.

Tedenski koledar.

Dnevi:

- 29. avgusta, nedelja: Obglav. J. K.
- 30. avgusta, ponedeljek: Rozalijska.
- 31. avgusta, torek: Rajko.
- 1. septembra, sredo: Egidij.
- 2. septembra, četrtek: Štefan.
- 3. septembra, petek: Serafina.
- 4. septembra, sobota: Roza.

Sejmi:

- 29. avgusta: Dobrova, Zagorje, Muta, Poljčane, Zalec, Sv. Filip, Vareče.
- 30. avgusta: Velika Loka, Hajdina, Št. Ilj, Sv. Rozalijska.
- 31. avgusta: Dobropolje - Videm, Konjice.
- 1. septembra: Radeče, Skaručna, Višnjagora, Sodražica, Zigarški vrh, Št. Ilj pri Velenju.
- 2. septembra: Črnomelj.
- 4. septembra: Preska.

Pašičev sin Rade v konkurzu. — Beograjsko sodišče prve stopnje je na zahtevo Jovana Neškovića zaradi dolžnih 11.500 Din razpisalo konkurz nad celokupnim premoženjem Radomira Pašića. Za upravnika konkurzne mase je določen odvetnik Stojadinović. Z razglasom je objavljen konkurz ter so pozvani vsi upniki, da prijavijo svoje terjatve do 18. septembra.

Umrli so v Ameriki: Jakob Obreza, star 43 let, doma iz Dobca pri Cerkljici; Franc Štrukelj, star 48 let, doma z Iga pri Ljubljani; Marija Stanič, stara 44 let, doma iz Sinjega vrha v Beokrajini; Franc Meh, star 39 let, doma iz Šoštanja; Julka Mastnik, njeno tukajšnje bivališče ni znano; I. Pavlin, star 54 let, doma iz Brusnic pri Novem mestu; Frančiški Breginč, stara 38 let, njeno tukajšnje bivališče ni znano.

Vojak pri kopanju utonil. V Savi pri Zagrebu je pri kopanju utonil podnarednik Ferdo Grabler, rodom iz Gjurjeveca. Oddaljen se je od brega in zašel v globoko vodo. Ker ni znal plavati, so ga kmalu zagnili valovi. Do odsluženega roka mu je manjkalo še 38 dni.

Zverinski umor mlade deklice. Iz Frankfurta na Maini poročajo: V gozdu ob cesti Ludwigshafen-Schifferstadt je bila te dni devetletna Margareta Thomas, ki se je izprehajala po gozdu s svojo prijateljico, napadena, posiljena in nato umorjena. Bestialni čin je bil izvršen tako blizu ceste, da je vzbudil pozornost pasantov. Ko so pa udrili v grmovje, je bilo že prepozno. Orožniki so izsledili v gozdu nekega 28-letnega postopača ter ga aretirali kot dozdevnega storilca.

V Rusiji izkopavanje zlata napreduje. Izkopavanje zlata v področju sovjetske Rusije zelo napreduje in se povečuje. V letu 1923 so izkopali 1480 pudov zlata, leta 1924 1800 pudov, a prošlo leto 1915 pudov (en pud znaša 16.3 kg).

Kako se množi italijanski narod. Statistični oddelek v Rimu poroča, da je v Italiji več kot 20.000 rodbin, ki imajo nad 10 otrok.

Sredstvo za zobe. Angleški dvorni zobozdravnik Harry Balwin je predaval v društvu za ljudsko zdravje. Kot najboljšo sredstvo, da si ohranimo zobe zdrave, je označil ustno vodo, če smo v kozarcu vode raztopili žličico navadne namizne soli.

Najstarejši Evropejec je gotovo Karl Petr iz Podkarpatske Rusije, ki je star 121 let. Rodil se je 1805. leta. Bil je trikrat oženjen. Otroci so mu vsi pomrli. Alkohola ni nikdar pil, meso je samo za Božič. Počuti se dobro in misli, da bo še dolgo živel.

Kačji pik in serum proti njemu. V društvu mikrobiologije na Dunaju je predaval ravnatelj seroterapevtskega zavoda prof. Kraus o nevtralizaciji pika naših gadov po serumu, ki ga dobimo iz strupa južnoameriških kač. Prof. Kraus je bil deset let vodja zavoda za proizvodnjo kačjega seruma v Argentini, imel je v Argentini cel kačji vrt, pozna vse do pičice in uživa svečeni sloves. S serumom iz strupa južnoameriških kač je delal poskuse tudi v Evropi, in ti poskusi so jasno in določno pokazali, da pomaga serum tudi proti piku naših gadov, učinkovito in brez pridržka. Tudi naši zdravstveni zavodi so s tem serumom preskrbljeni.

Železniška katastrofa na Bavarskem. V Langenbachu (Bavarsko) je skočil te dni s tira neki osebni vlak. Pri tem se je eden od voz prevrnil, 17 potnikov je bilo ubitih, 27 težje in lažje poškodovanih.

Najvišja zgradba na svetu. V Ameriki v Detroitu gradijo hišo, katere bo visoka 266 metrov in bo imela 84 nadstropij. Na vrhu građe največji svetilnik na svetu. Ta zgradba bo za 30 m višja od dosedanjih najvišjih stavb.

Praznoverje. Na rusko - poljski meji se je rodilo v neki družini izredno razvito in močno moško dete, ki je tehtalo 15 funtov. Oče je v svojem praznoverju mislil, da je šel v otroka sam Antikrist, ko je to prepričanje v njem dozorelo, je vzel sekuro in ubil otroka.

Korenje proti glistam. To je staro domače sredstvo, ki so ga začeli sedaj na novo uporabljati. Če poje otrok le par srednjevelikih korenčkov, bo v par dneh zdrav. Torej dobro in poceni zdravilo.

Zgradba sanatorija na Lovčenu. Ministrstvo za narodno zdravje je sklenilo začeti še to leto z zgradbo sanatorija na Lovčenu. Vsled tega je priredilo Njeguševo plemo v Črni gori zborovanje, na katerem je bilo sklenjeno, da odstopi to plemo potrebno zemljišče za zgradbo sanatorija ministrstvu za narodno zdravje brezplačno.

Zavarovalnice proti toči na Češkoslovaškem so imele vsled izrednih letošnjih vremenskih razmer spet občutno izgubo. Že lani je izguba znašala čez 4 milijone Kč; kajti 18 zavarovalnic proti toči je dobilo 31.687.000 Kč premij, dočim je znašala škoda, davki in pristojbine 35.876.000 Kč. Letošnje leto je še bolj neugodno kot je bilo lansko in bo izguba dosti večja. Skupna škoda češkoslovaških zavarovalnic proti toči znaša v zadnjih neugodnih letih že 15 milijonov Kč, pa letošnje leto še ni všeto.

Grozna nesreča pri mlačvi. Pred nekaj dnevi se je pripetila pri posestniku Bohlu v Sv. Petru pri Mariboru pri mlačvi strašna nesreča. 18letna posestnikova Lizika je podajala snope v mlatilnico. Pri tem so se ji razvezali bujni lasje in dolge kite so se zapletle v naglo se vrteči bobenček. Učinek je bil strašen. Mladenko je stroj za lase potegnil vase ter ji glavo popolnoma zmečkal, še predno so mogli stroj ustaviti. Bila je pri priči mrtva. Tragična nesreča je zbudila med prebivalstvom splošno sočutje.

Več ločitev nego porok. Avstrijski statistični urad je ugotovil, da so v zadnjih 35 letih ločitve zakonov v Avstriji silno narasle. Medtem ko se je leta 1890 dal ločiti samo vsak sedemdeseti zakonski par, se je leta 1924 dal sodnijsko ločiti že vsak deseti zakonski par. Pri tem pa je treba ugotoviti, da je število porok v zadnjih desetih letih stalno padalo. Vsekakor se bližamo času, ko bomo imeli več ločitev kot pa porok.

60 ljudi poginilo, ker se je podrl most. V nekem mestu na severnem Japonskem se je vršila te dni slavnost, pri kateri se je pripetila velika nesreča. Po ulicah se je pomikal velik sprevoz. Ko je korakal sprevoz čez neki most, se je most vsled prevelike obremenitve podrl, pri čemur je utonilo, v kolikor je doslej ugotovljeno, nad 60 oseb. Kakih 60 oseb razven tega še pogrešajo.

Originalna počastitev groba neznanega vojaka. V Parizu je izpil te dni neki Amerikanec na grobu neznanega vojaka v svojem spleenu na dušek buteljko šampanjca, nakar je treščil steklenico na mramornato ploščo, da se je vsa razletela. Storilca, ki je izgubil v svetovni vojni nogo, je izročila policija državnemu pravdnistvu, ki mu misli najbrž nogo nazaj vrniti.

Agrarni program angleške delavske stranke. — Angleška delavska stranka je pred kratkim objavila svoj agrarni program. V glavnem se naslanja na agrarno reformo Lloyd George-a. Vendar pa je radikalnejši in zahteva v gotovih primerih podržavljenje zemlje. — Njegove osnovne misli pa so: Male kmetije naj ostanejo last kmetov in take kmetije naj se povsod forsirajo. Nadalje naj se osnujejo kmetske zadruge. Če pa ne bi kazalo zaradi gospodarstva veleposestva deliti, potem se naj osnujejo posebni kmetijski odbori, ki bodo taka veleposestva upravljali. Čisto novo je, da zahteva delavska stranka uvedbo monopola na prodajo pšenice in mesa.

Koliko let živijo živali? Kit živi dva tisoč let, krokodil 250, slon do 600, jastrebi do 150 let.

Gradnja velike elektrarne na Donavi pri Dunaju. Dunajske velebanke nameravajo s pomočjo ameriškega kapitala zgraditi v bližini Korneuburga veliko elektrarno s kapaciteto 310 milijonov kilovatnih ur na leto. Stroški so proračunani na 20 milijonov zlatih kron (220 milijonov dinarjev).

Nevidna zračna morilna pošast. Velikanski »nevidni« aeroplan, ki je bil dograjen te dni v ameriški državni tovarni, je pač najstrašnejše uničevalno orožje, kar jih je posedovala kdaj kaka dežela. Francija ima sicer najmočnejše zračno brodogradnjo na svetu, tudi angleško prekaša ameriško glede števila edinic, toda nobena država ne razpolaga s tako strašnim orožjem kot je novi ameriški »Cyklop«. Nobena fantastična slika, noben roman ne bi mogel biti tako svarilo pred novo svetovno vojno kot neviden aeroplan Zedinjenih držav, ki je sicer danes še edini svoje vrste, po čigar vzorcu pa bodo zgradili Amerikanci, kot poročajo listi, v kratkem času še več drugih. »Cyklop« ponese lahko kolosalno množino 6000 funtov bomb in eksplozivnih snovi nad oblake. Kljub imponujoči kapaciteti pa znaša lastna teža aeroplana samo 16.000 funtov. — Aeroplan goni motor 825 PS. Propeler meri 15 1/2 čevljev ter se zavrti do 1200krat v minuti. Brzina aeroplana znaša 250 do 280 km na uro. Svojsstvo, vsled katerega je aeroplan najstrašnejši morilni stroj, je pa njegova nevidnost. S pomočjo bistroumno zamišljene priprave proizvaja namreč aeroplan daleč okrog sebe tako gost oblak dima in pare, da ga ne prodre noben daljnogled, dočim pa je opremljena posadka s posebnimi očali, s pomočjo katerih vidijo vse pod seboj. Vsled tega je vsaka obramba s puškami in topovi proti temu kolosu nemogoča. Deset takih aeroplanov bi izpremenilo v par urah veliko mesto v kup razvalin.

Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«, ki jo priredi uprava Ljubljanskega velesejma od 4. do 18. septembra 1923, bo zelo pestra in zanimiva. Obsegala bo specialne razstave kmetijstva, vrtnarstva, umetnosti, higijene, avtomobilov, radioaparatur in potrebščin ter industrijskih proizvodov. 5. septembra se priredi obsežna razstava plemenskih konj, 8. in 9. septembra pa mednarodna razstava psov, kjer bo razstavljenih preko 700 najlepših živali. Kmetijska razstava bo med drugim obsegala tudi mlekarstvo in sirarstvo, pri čemur sodeluje 26 mlekar ozir. sirarn iz Slovenije. Obratovala bo ves čas razstave tudi moderna mlekarna v polnem obsegu. Dalje bodo tu razstavljeni buteljka vina, preko 40 različnih vrst iz vseh slovenskih vinorodnih gor, in bodo vina občinstvu po kozarcih kot poskušnja na razpolago. Kmetijski stroji in orodje bo zanimalo gotovo vsakega našega gospodarja. Na razstavi bo prišlo do veljave tudi naše umetno vrtnarstvo. Vrtnarska razstava bo prvič prirejena v tako velikem obsegu. Nadvse zanimiva bo umetniška razstava, kjer bodo postavljena na ogled novejša dela skoraj vseh slovenskih upodabljalov umetnikov. Mnogo poučnega bo nudila higijenska razstava, ki bo za to priliko popolnoma preurejena in povečana. Avtomobilska razstava ima namen interesantom nazorno predložiti najmodernejše tipe avtomobilov. Z ozirom na vse večji pomen, ki ga zavzema radio v gospodarskem in kulturnem življenju današnjega časa, se priredi tudi radio-razstava, da se tako ugleda temu izumu pot v najširše kroge naroda. Radio-aparat je dobrodošel prijatelj tako posamezniku, kakor družbam v dolgih zimskih večerih. Na pokrajinski razstavi pa bodo tudi zastopana naša industrija, trgovina in obrt z vsemi predmeti, ki pridejo v poštev za jesensko in zimsko sezono. V splošnem bo ta razstava nudila vsakemu posamezniku toliko zanimivega, poučnega in koristnega, da bi ne smelo biti nikogar, ki je ne bi posetil. Legitimacija, s katero je zvezan poljuben vstop v vse razstave in polovična vožnja na železnici, stane Din 30.— in se nahaja že v prodaji pri vseh večjih denarnih zavodih, trgovskih in tujekoprometnih ustanovah, pri župnih uradih in županih ter pri podružnicah Kmetijske družbe za Slovenijo. Enkratni ogled razstave stane Din 10.— in se bodo vstopnice dobile pri vhodih na razstavo.

Šolstvo.

Na drž. moškem učiteljskem v Mariboru se začne razredni, ponavljalni in naknadni izpiti dne 30. avgusta ob 8. uri. V I. letnik m. učiteljskega ne more biti nihče več sprejet. — Vpisovanje v ostale letnike in v vadbico bo 3. septembra od 9. do 12. ure. Podrobnosti na črni deski zavoda. — Ravnateljstvo.

Državna realna gimnazija v Ptuj. Šolsko leto 1926/27 se prične 1. septembra 1926. Do tedaj morajo biti opravljeni razredni in privatni izpiti, ki se bodo vršili po razporedi, nabitem na uradni deski. V četrtek 2. septembra bo vzprejemni izpit za I. razred. Oglasiti se je zanj istega dne od 8. do 9., ali pa že tudi prejšnje dni ob uradnih urah in donesti spričevalo osnovne šole in rojstni list. Izpit se prične ob 9. in bo dopoldne pismeni, popoldne po potrebi ustni. V ostale razrede II.—VIII., kakor tudi repetenti v I. razred se bodo vpisovali v petek 3. septembra od 10. do 11., in sicer domači učenci (ke) pri svojih razrednikih, od drugod došli pa pri ravnatelju. V soboto 4. septembra bo slovesna služba božja ob 8. Po službi božji se vrnejo dijaki (nje) v gimnazijo po potrebne informacije. V ponedeljek 6. septembra se prične ob 8. redni šolski pouk.

Prebrisana potnika in še prebrisanejši župan.

(Vesela dogodka.)

1.

»Bog mojih očetov! Če to ni Mojzes Kohn, se nočem več imenovati Levi!« je rekel majhen gospod, ki je ravno izstopil na postajališču iz vlaka.

Kakor hitro so ga nesle noge, je šel za njim. »Mojzes, Mojzes Kohn!« Poklicani se je začuden obrnil, pomežikal malo z očmi in veselo tlesknil z rokami. »Bog, kaj vidijo moje oči — Levi je tudi tu! Kaj delaš tod? Kam greš?«

»Kaj naj delam? Po opravih grem kakor vsak pameten človek. Zalesje je menda kraj, toda precej proč od železnice. Poiskati moram voz, da ne obtičim v snegu.«

»Potem imava oba isto pot. Slišal sem, da stoji nekje tu blizu krčma. Tam hočeva nekaj gorkega zaužiti, da nama ne zmrzne kri v žilah.«

S svojimi kovčeki sta jadrala skozi snežni metež, ki ju je obkoljeval s plesočimi snežinkami, leden veter se je igral z njima ter ju vlekel za obleko.

»Bog, to pasje vreme!« je tožil Mojzes.

»In pasja pot!« je dodal Levi. »Čest tu pač ne snajžijo, na metre snega, da ne pride nobeden trgovec naprej. Le davke plačuj —«

»Kaj hočeš?« je vprašal Mojzes. »Kaj naj storim? Smešno! Pritožil se bom v prvi vasi pri županu, in preskrbeti nama mora voz.«

Gospod Mojzes je pogledal z občudovanjem svojega prebrisanejšega spremljevalca — bila je imenitna misel...! Stokaje in zabavljaše sta dospela do zaželjene krčme.

Zobje so jima šklepetali vsled mraza, ko sta stopila končno v nizko izbo, kjer je sedel en sam gost.

Ko sta potolažila želodca in ogreli otrple ude, sta vprašala krčmarja po županu. Preskrbeti bi jima moral namreč voz v Zalesje, sta dejala. Kajti cesta danes ni za pešpot.

»Česa ne zahtevate!« je menil krčmar šaljivo. »Kdo vam je natvezel, da trdite, župan mora?«

Gospod Levi se je napihnil in razburjen mahal po zraku: »Kaj pravite: natvezel? Razume se, da mora! Zakaj je pač župan? — da skrbi za red! Zakaj se plačuje cestna doklada? — da ne moremo zahtevati poštenih cest! Poiskala bova župana, se pritožila radi slabih potov in zahtevala voz.«

Krčmar se je smejal ter pokazal z roko k sosednji mizi. »Ni vama treba dolgo iskati, tam sedi.«

Župan, močan mož, navihanega obraza, je že dalj časa prisluškoval vesel zabavljanju. Ko je premaknil pipo v ustih, je dejal: »Veliko vama ne morem pomagati. Jaz —«

»Kaj...! In vi naj bi bili župan? Vi ne morete pomagati?« je kričal gospod Levi in udaril z roko po mizi, da so kozarci zažvenketali. Saj imate vendar predpis, da držite pota v redu. Pritožila se bova in dobili boste nos od srezkega poglavarstva in ministrstva, ker

ste tukajšnji župan, ki se mora brigati — razumete — !?«

Župan je ostal miren. »Ho, ho! nikar toliko ne govorite in pustite tudi mene kaj ziniti! — Da so pota zasnežena — ne morem pomagati. Pri nas na deželi zorjemo enkrat na dan s snežnim plugom, ako močno sneži, kakor danes. S tem je končano. Čez eno uro že tako nihče več o tem ne ve. Da se celi dan kida in pometa, kakor po mestih, nam ni znano na deželi!«

»Ali naju hočete še zasramovati!« se je razkačil gospod Mojzes. »Dala vas bova v časopisje in —«

»Da, tako bova storila! Dovolj prijatelj imam, ki sedijo po uredništvih.«

Župan se je dobrodušno primaknil obema bližje in porogljivo rekel: »In menite, da me s tem prestrašite? Ne, gospoda, lahko me dasta desetkrat v časopise.«

»Potem vas bova tožila in zahtevala odškodnino, ki nama jo boste morali izplačati.«

Župan je vzel pipo iz ust. Ni je mogel več držati med zobmi, tako se je smejal.

»Ha, ha! Danes je pa enkrat zabavno. Si slišal, krčmar! In če bi šele vedela, da imam svoj voz v lopu.«

Kakor elektrizirana sta planila Mojzes in Levi kvišku. »Kaj? — Svoj voz imate in to poveste šele sedaj? Zakaj naju imate toliko časa za norca?«

»Gospoda, ne vznemirjajte se, škodovalo bi vama in vendar je zaman — Jaz vozim namreč v drugo smer. Po tej poti ne prideta do sodnjega dne v Zalesje.«

Županova hladnokrvnost je oba še bolj razburila. »Vse skupaj ni res!« je kričal Levi. »Hudoben človek ste in peljati naju morate, ker imate voz in ste tu predstojnik!«

»Tako je!« je pritrdil Mojzes. Ker je predstojnik, naju mora peljati.«

»Ali ga pa naznaniva in dava v časopis,« je znova pretil Levi.

»Hudiča,« je zarobantil župan in se dvignil, »ne preostaja mi drugega, kakor zlepa — hudič vaju je ravno danes sem privlekel.« Obrnil se je h krčmarju rekoč: »Naprezi!« Pomežiknil je tako prevečeno z očmi, da je krčmar takoj slutil, da tiči za navidezno jezo hudomušnost, s katero hoče župan predrzneža kaznovati.

2.

Čez četrt ure je že stal županov rujavec vprežen pred vratmi krčme in v sanah sta sedela zmagovalno Levi in Mojzes.

»Kako sva vendar pretkana, da sva pregovorila neumnega kmeta,« je zašepetal Mojzes. »Ako bi ne bila tako silna ter ne bi zagrozila s časopisom in sodnijo, bi ne sedela sedaj v gorkih sanah.«

»Da, to je imenitno, prijetnejše kakor gaziti sneg z mokrimi nogami,« je odvrnil Levi ter se zavil v toplo odejo.

Posestnik sani pa je moral sedeti spredaj na ozkem kozlu, vendar se ni dosti menil za to. Ko je pregledal še enkrat zaprego, je pomigal

na veznem pragu sedečemu krčmarju, se veselo vsedel na kozla in pognal.

»Želim prijetno vožnjo in da srečno dospete v Zalesje,« jim je zaklical krčmar.

»Kako srečo imava, da tako komodno potujemo,« se je smejal Mojzes.

»In tako poceni,« je dodal Levi, »niti beliča ne bova plačala. Peljati naju je hotel, ker je župan in hoče narediti ovinek preko Zalesja.«

»Vendar mu hočem nekaj dati.« Odprl je kovček in potegnil iz njega steklenico. »To vzemite za trud,« je dejal prijazno županu. »Steklenica ruma, finega Jamaika-ruma, kakršnega ne dobite niti na kraljevi mizi.«

Zadovoljen je spravil kmet steklenico v žep. Zapokal je z bičem in drveli so naprej. Potnika sta se smejala za širokim kmetovim hrbtom ter se norčevala iz »neumnega« kmeta.

Tudi kmet se je smejal — hipoma ustavi konja, da sta se gosta v sanah nagnila naprej, skočil je s kozla in rekel:

»Tako, sedaj smo na cilju, izstopiti morata!«

Mojzes in Levi se spogledata, čudita kmetu in ne vesta: sta-li prav razumela ali se je kmetu zbledlo?

Obsedela sta v sanah, da je moral kmet glasneje ponoviti: »Sta slišala? Izstopita! Na meji smo.«

»Bog Abrahamov, kaj hočete?« sta nejevoljno zaklicala. »Saj vendar še nismo v Zalesju, temveč sredi ceste! Ali ste znoreli?«

»Kaj še, norost prepustim vama,« je odgovoril župan in začel vleči odejo z njih ter jima postavil prtljago v sneg. »Tako, tukaj imata vajine kovčke in urno izstopita. Takoj... Tu preneha meja moje občine in naprej vaju nisem prisiljen peljati. Pri velikem kamnu tam začenja sosednja občina in zaletski župan je predstojnik, prav tako prijazen mož, kakor jaz.«

»Bog, kako morete trditi prijazen, ako naju pustite sredi pota?« je kričal Levi. Prejšnja srčnost ga je minila.

In Mojzes je vpil: »Ne izstopiva — razumete, ne izstopiva.«

»Bomo videli,« je dejal župan, prijel konja za vajeti, da bi obrnil sani. Levi je zopet začel: »Kaj počenjate? Ali naju hočete zopet peljati nazaj?«

»Seveda, jaz se peljem domov.« Urno se je vsedel na kozla in konj je začel dirjati. Za njim pa sta razgrajala juda: »Predrznež, lopov! To je zločin, naznanila vas bova in dala včasopis...!«

»Kakor vama drago,« je pripomnil župan, »pripeljal sem vaju do občinske meje, ako nočeta izstopiti, vaju moram peljati nazaj...«

»Stojte, stojte! Izstopiti hočeva, isto pot nočeva napraviti še enkrat peš.« Predno je še konj obstal, sta že skočila iz sani in stala v visokem snegu.

Kmet se je smejal. »Permejdunaj, dobro znata skakati, hitro sta bila na tleh. Želim vama srečno pot — zaiti ne moreta. Iti morata po cesti preko hriba, daleč tako ni, kvečjemu dve urici.«

Sani so izginile presenečenima potnikoma izpred oči. Začela sta se pripraviti med sabo. Mojzes je dejal: »Ne omenjaj nikdar več svoje prebrisanosti, kmet je bil zvitejši.« Levi je milo prosil: »Mojzes, moj prijatelj, oštevaj me, kakor hočeš, le doma ne govori o tem.« —

ZA SMEH.

Pobožna želja dveh prijateljev.

Špaget zvija svojo drobno glavičco in milo pripoveduje Makaronu: »Čuj me, dragi Makaron! Ko bi jaz bil milijonar, bi se preselil tja doli v sinjo Liko in jedel vsak dan prato in solato.«

Makaron si misli in reče: »Jaz pa nisem tak saprabolski požrešnik kakor si Ti, dragi moj Špaget. Čuj me, če bi bil jaz samo žnidarski profesor, bi si privoščil vsak dan po eno kilo špeha, hlebec kruha in tamtertam zjutraj po pol litra žganja, opoldne in zvečer pa po dva litra črnega dalmatinskega vina; prato pa solato bi jedel samo ob nedeljah.«

Premišljeno mu je odgovoril, kar je rejs je rejs.

Miha Mihač vpraša svojega prijatelja Toneta Tonača: »No, kaj pa dela Tvoj sin Janez doma?«

»Moj sin Janez študira,« odvrne Tonač.

»No,« pravi Mihač, »dandanes pa študira že vsak osel.«

»Že mogoče,« reče Tonač, »toda moj sin je edini v celi vasi.«

Vrednost denarja.

Za 1 dolar	56—	Din
Za 100 lir	185—	Din
Za 1 avstr. šiling	8—	Din
Za 100 čeških kron	167-8	Din
Za 100 franc. frankov	164—	Din
Za 100 švic. frankov	1096—	Din
Za 1 zlato marko	13'5	Din

Umetna gnojila

superfosfat, kalijeva sol, kajnit, thomasova žlindra in prvovrstni Split-ki Portland-cement vedno v zalogi po najugodnejših cenah pri

osr. (osp. zadr. »EKONOM«
Ljubljana, Kolodvorska ulica šte. 7

Kolesa

najboljša in najcenejša samo pri

J. Gorec

Palača Ljubljanske kreditne banke.

Narodni gospodar.

Konjska dirka na Krškem polju.

Dne 15. avgusta se je vršila na Krškem polju dirka. Udeležba je bila zelo velika. Videlo se je, da posestniki iz krške doline in okolice razpolagajo s prav dobrim in temperamentnim konjskim materialom. Izid dirke je bil sledeči:

I. dirka za 3- in 4-letne konje. Daljava 1800 m. Prvo častno darilo ter 400 Din je dobil Alojzij Mencin iz Drame s kobilom »Przedsvit« v 3 minutah. Drugo darilo v znesku Din 600 (državno darilo centrale kasaških društev Turniš) je dobil Janez Bobič iz Gor. Gradiške s kobilom »Furioso« v 3 min. in 9 sek. Tretje darilo v znesku Din 500 je dobil Franc Kužnik iz Vidma s kobilom »Puci« v 3 min. in 10 sek.

II. dirka za 5-letne in starejše toplokrvne konje. Daljava 2700 m. Prvo darilo Din 700 je dobil Martin Vajdič, Kozje, s kobilom »Puci« v 6 min. in 44 sek. Drugo darilo Din 600 je dobil Ivan Lepij iz Gor. Sušice s kobilom »Čiba« v 7 min. in 15 sek. Tretje darilo Din 500 je dobil Alojzij Kocjan iz Bučke s kobilom »Rička« v 7 min. 50 sek.

III. dirka za toplokrvne konje. Daljava 2700 m. Prvo častno darilo in Din 300 je dobil Alojzij Pungertič iz Škocjana s kobilom »Rička« v 6 min. in 16 sek. Drugo darilo Din 600 (državno darilo kasaških društev Turniš) Fran Zupančič iz Rakovnika s konjem »Bedjar« v 7 min.

IV. dirka za enovprežne mrzlokrvne konje. Daljava 1800 m. Prvo darilo Din 600 je dobil Ivan Bromš iz Veniš s kobilom »Sidra« v 5 min. in 17. sek. Drugo darilo Din 500 je dobil Josip Stritar iz Sv. Križa s kobilom »Milči« v 5 min. in 27 sek. Tretje darilo Din 400 je dobil Ivan Molan iz Zdol s kobilom »Luci« v 5 min. in 37 sek.

V. dirka za dvovprežne toplokrvne konje. Daljava 2700 m. Prvo častno darilo in Din 300 je dobil J. Petan iz Sremelj s kobilama »Zoro in Čibo« v 6 min. Drugo darilo Din 500 je dobil Franc Kužnik iz Vidma s kobilama »Puci« v 6 in 37 min. Tretje darilo Din 400 je dobil Alojzij Pungertič iz Škocjana s kobilama »Rička in Bedjar« v 6 min. in 45 sek.

VI. dirka, Jahalna. Daljava 2700 metrov. Prvo častno darilo in Din 400 je dobil Piko Simiček iz Rese v 4 min. Drugo darilo Din 600 je dobil Josip Strojina iz Ostroga s ko-

bilo »Nonius« v 4 min. in 32 sek. Tretje častno darilo je dobil (uro z verižico in jahalno palico) je dobil Vinko Bon iz Krškega z žrebcom »Vaselin« v 4 min. in 44. sek. Četrto darilo Din 400 je dobil Vinko Arh iz Leskovca s kobilom »Vranec« v 4 min. in 58 sek.

* * *

Pokrajinska razstava od 4. do 13. septembra »Ljubljana v jeseni« — kot specifično slovensko — pokrajinska razstava naj poda sliko naše domače civilizacije in pa deloma kulture. Ta pokrajinska revija naj prikaže plodove slovenskega dela; ne samo industrijalca, obrtnika in trgovca, ampak delo slovenske pokrajine sploh. »Ljubljana v jeseni« naj prikaže ono, kar je samoniklega pri nas, kar je vzrastlo na naših tleh, kar se je pri nas razvijalo, zboljševalo in procvetovalo. Če so naši prosluli velesejmi manifestacija naše industrijske in obrtniške marljivosti in iznajdljivosti in dokaz gibčnosti našega trgovca, če so velesejmi izraz ekspanzije naše industrije in obrti v druge dele naše širje domovine in inozemstva, potem naj služi jesenska Pokrajinska razstava naši ožji domovini v bodrilo, oduševljenje in pouk. Dolžnost vsakega Slovenca, ročnega in duševnega delavca, mladega in starega je, da poseti to razstavo, ki je prirejena s tolikšno ljubeznijo, ki bo vsakomur vzbudila samozavest v slovensko marljivost in inteligenco. Razstava je nameščena na ljubljanskem velesejmu in obsega 40.000 m². Kmetijska razstava obsega strokovno poučni oddelek, mlekarstvo, kmetijske stroje in orodje, vina in dne 5. septembra razstavo plemenskih konj. Vrtinarska razstava prikazuje delo največjih ljubljanskih umetnikov in trgovskih vrtnarjev. Paviljon, ki obsega čez 1000 m² prostora, je spremenjen v krasen eksotičen vrt. Umetniška razstava je to pot prvič zbrala vse slovenske upodabljalce umetnike pod en krov. 45 razstavljalcev-umetnikov se bo kosalo za priznanje z čez 500 deli v olju, temperi, pasteli, akvarelu, risbi, silhueti, mavcu, kamnu, bronu, lesu. Priznana dobro organizirana Higijenska razstava je popolnoma preurejena in bo gotovo vzbujala največje zanimanje. V posebnih paviljonih so nameščeni avtomobili, Radio-razstava, ki jo je priredil Ljubljanski Radio-klub in industrijski proizvodi. Dne 5. septembra se vrši na velesejmskem prostoru razstava plemenskih konj, kjer so zastopani najlepši žrebeci, kobile z žrebci, zaskočne kobile in dve- do tri-

letne žrebice. 8. in 9. septembra pa se vrši mednarodna razstava psov vseh pasem, ki jo priredi Jugoslovanski kinološki savez. Pokrajinsko razstavo, ki se vrši pod visokim protektoratom Nj. Vel. kralja, bo posetilo gotovo veliko število posetnikov iz cele države. Sprejeli jih bomo s pristno slovansko gostoljubnostjo in željo, da odidejo z vtisom, da živi tu sicer najmanjše naših bratskih plemen, ki pa ima po svoji resnosti in delavnosti pravico, da se ga vpoštevata in ceni kot enakovrednega našim južnim bratom Srbom in Hrvatom.

Posetite mlekarstvo razstavo. V soboto dne 4. septembra t. l. se otvori v Ljubljani v prostorih Ljubljanskega velesejma pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni« in z njo obenem tudi naša prva mlekarstva razstava. Priprave, da bo slednja zadovoljila vse posetnike, so v polnem teku. Mlekarne so se v prav zadovoljivem številu kot razstavljalke za tekmo in za prodajo odzvale. Vrh kompletno parnoturbinske mlekarne, montiranje za obratovanje in kompletne ročne maslarne bo videti najnovejše stroje, orodje in vse druge potrebščine za mlekarstvo, maslarstvo in sirarstvo.

Razstava konj na ljubljanskem velesejmu 5. septembra 1926. Prijave za konjsko razstavo sprejema drž. žrebčarna, Selo pri Ljubljani, odnosno premovalna komisija ob priliki premovanj. Iz prijavnice mora biti razvidno: 1. Podpis konja, (spol, pasma, barva, starost in reklo: — oče — mati); 2. lastnikovo ime in bivališče; 3. ime vzreditelja; 4. v katero skupino se konj prikladi. Razstava bo obsegala pet skupin: 1. Kobile z žrebci; 2. 3 do 4 letne kobile; 3. 2 in 1 letne žrebce; 4. žrebci; 5. gospodarske konje, in to mrzlo- kakor toplokrvne pasme. Konje je prijaviti do najkasneje 28. t. m.

Poučno potovanje na »Kmetijsko razstavo v Ljubljani iz prevaljskega okraja. Večja skupina kmetovalcev iz Mežiške doline (prevaljskega okraja) odpotuje dne 5. septembra t. l. iz Prevalj s prvim jutranjim vlakom v Ljubljano, da si pod strokovnim vodstvom srezkega kmetijskega referenta v Prevaljah, g. Emerana Stoklas-a, ogleda in pro- uči »Kmetijsko razstavo«, katero priredi uprava velesejma pod vodstvom Kmetijske družbe za Slove- nijo v dnevih od 4. do 13. septem-

bra 1926. Potovanje bode združeno s predavanjem in ogledom drugih gospodarskih naprav v Ljubljani izven kmetijske razstave. Želijo je, da se priključijo na ustreznih žel. postajah interesi iz sosednih krajev, kateri bodo na ta način deležni ugodnosti temeljitejšega ogleda razstave pod strokovnim vodstvom.

* * *

Ministrstvo kmetijstva je določilo, da plačujejo odslej privatni učenci enoletne vinarske in sadjarske šole v Mariboru za oskrbo v internatu, če dokažejo z občinskim potrdilom, da so sinovi kmetovalcev, mesečno 200 Din, dočim ostane za sinove drugih stanov mesečna oskrbnina v višini 400 Din. — Enoletna vinarska in sadjarska šola bo sprejela letos 30 učencev in sicer 20 državnih gojencev, ki dobijo vso oskrbo zastoj ter 10 plačujočih (privatnih) učencev. Polovica državnih gojencev bo iz ljubljanske, ostala polovica pa iz mariborske oblasti. Državne gojence bo izbrala posebna komisija, ki se bo sestavila pri srezkih glavarstvih. Oni prosilci, ki so že vposlali prošnje za sprejem, naj to javijo komisiji v svojem srezu. O sprejemu bo šola obvestila vsakega prosilca pis- meno. — Direkcija srednje vinar-

Važno za živinorejce. Opozarjajo se vsi živinorejci, da velja za prevoz plemenske živine na drž. železnicah kraljevine SHS ugodnost znižanega prevoza po tarifnem razredu II. mesto I. Znižba znaša 30%. Tudi se računa vozarina najmanj za 1000 kg, dočim se mora plačati za drugo živino najmanj za 1200 kg. Kdor se hoče okoristiti s tem, mora doprinesiti posebno »Uverenje« po predpisanem obrazcu. Od tega so pa oproščene vse tuzemske kmetijske korporacije. Podrobna pojasnila lahko vsakdo dobi pri živinorejskem referentu (drž. ekonom, odnosno uradni veterinar) pristojnega srezkega poglavarja. —

Sprejem gojencev v poljedelsko šolo v Križevcih. Po naredbi ministrstva za kmetijstvo in vode bo sprejetih letos 20 novih gojencev v nižjo poljedelsko šolo v Križevcih. Gojenci se bodo šolali in vzdrževali na državne stroške. Od kandidatov se zahteva starost od 14 do 18 let in 4 razredi ljudske šole. — Prednost imajo sinovi kmetijskih staršev.

Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.

Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštne hranilnice št. 14.257

reg. zadr. z neom. zav.

Brzjavka: »Kmeti dom«. Telefon št. 247

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, prtl.

D a j e:

Posojila na vknjižbo, proti poroštvo ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev.

Dovoljuje **kredite** v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Obrestuje

vloge na **6%** brez od-
knjižice povedi
čistih

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preskrbuje:

Kavcije, inkase, **srečke** in vrednostne papirje ter **čeke** in nakaznice na druga mesta.

Uradne uré: vsak delavnik od 8. — 12. ¹/₂ in od 3. — 4. ¹/₂.

LJUBLJANSKI VELESEJEM POKRAJINSKA RAZSTAVA

4. — 13. septembra 1926

„Ljubljana v jeseni“

pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja.

Kmetijska razstava. — Vrtnarska razstava. — Umetniška razstava. — Higijenska razstava. — Radio razstava. — Avtomobilska razstava. — Industrijski proizvodi

5. septembra: Razstava plemenskih konj.
8. in 9. sept.: Mednarodna razstava psov.

Legitimacija, ki velja Din 30.—, upravičuje do polovične vožnje na osebnih in brzovalnikih. — Dobi se v denarnih zavodih, kmetijskih in tujakoprometnih organizacijah itd. Največja razstava v naši državi.

Oglejte si jo!

NAZNANILO!

IVAN A. GROSEK, trgovec v TREBNJEM, naznanja da premakne v teku meseca avgusta t. l. svojo trgovino iz hiše št. 12 v lastne povečane prostore v hišo št. 28, to je v sredini trga TREBNJE, kjer se nahaja pošta in lekarna.

TOREJ SAMO IZ ENE HIŠE V DRUGO.

V novi trgovini se bodem še bolj potrudil mojim dosedanjim odjemalcem posrečiti z najboljšim blagom in najnižjimi cenami. — Nove odjemalce pa vabim, naj se s poskušajo prepričajo, da bode v moji novi in povečani trgovini hitra in točna postrežba. Upeljal bodem precej novih predmetov, katere doslej radi pretesnega prostora nisem mogel na zalogi držati, a odjemalci so bili primorani iste v oddaljenih mestih iskati. Izpopolnil bodem zalogo manufakture, špecerije, železnine, stekla, porcelana, raznega orodja itd. Dobila se bode vedno zdrava koruza.

OPEKARNE v LEITERSBERKU pri MARIBORU.

Kupoval bodem vse poljske in gozdne pridelke po dnevni cenah. Tako, da bodeta lahko vsak gospodar in gospodinja pri meni vse najceneje kupila in najdražje prodala svoje pridelke.

Držal se bodem gesla: **DOBRA MERA IN VAGA V NEBESA POMAGA!**

Se priporoča za obilen obisk
Ivan A. Grosek, trgovina z mešanim blagom in deželni pridelki. —
Zaloga sladkorja, soli, cementa, umet. gnojil in petroleja.

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najboljša, najcenejša kolesa in šivalni stroji
so edino

Petelinčevi

znamke

GRITZNER, ADLER, PHÖNIX
za dom, obrt in industrijo. — Pouk brezplačen,
ugodni plačilni pogoji. — Tudi na obroke.
Večletna garancija.

JOSIP PETELINC
Ljubljana

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
DUBIED

Največje vrtnarsko podjetje v Jugoslaviji

V R T**Džamonja in drugovi**

dr. z o. z., Maribor

Največji izbor raznovrstnih plemenitih sadnih drevov (cepcov) v najplemenitejših vrstah in vseh oblikah. Plemenite vinske trte na ameriških podlogah, kakor tudi cepe in podloge istih. Seme zelenjave, svojja in gospodarskih rastlin. Cvetje v loncih in razno okrasno grmovje in drevje imamo cele leto. Zahtevajte cenike.

Najboljša in zato
najcenejša kupite
edino le pri

Josip Petelinc

pletenine, majce, volno,
žepne robce, kravate,
palice, mahrotnike,
spodnje hlače, otroško
trikot perilo, kompletne
potrebščine za čevljarje,
krojače, sedlarje in
šivilje

v Ljubljani

ob vodi, blizu Prešernovega spomenika.
Na veliko in malo!

Jajca,
maslo, zabelj,
suhe gobe,
svinjsko mast

ter vse poljske pridelke kupuje vedno po najvišjih dnevnih cenah trgovina mešanega blaga Frane Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer.

Združene opekarne d. d.

Najcenejše
strešno
kritje!

LJUBLJANA
Miklošičeva c. 13
preje

VIDIC - KNEZ

TOVARNE NA VIČU IN BRDU
nudijo v poljubni množini — takoj
dobavno — najboljše preizkušene
modele strešnikov z eno ali dvema
zarezama kakor tudi bobrovcev (biber)
in zidno opeko. — Na željo
se pošlje takoj popis in ponudba!
STEKLENI STREŠNIK VEDNO V
ZALOGI.

Namizno sadje in sadje za mošt

kakor tudi druge deželne pridelke, vsako množino
kupi in prodaja po dnevni cenah

PANONIJA osrednja gospodarska
zadruga, reg. z. z o. z. **MARIBOR**

Telefon 102. Meljska cesta 12 Telefon 102.

koč izvozna centrala za Štajersko